

ΜΕΓΑΛΗ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΓΚΥΚΛΟΠΑΙΔΕΙΑ

ΔΙΟΝ. ΣΟΛΩΜΟΥ

ΕΓΚΩΜΙΟ ΣΤΟΝ ΟΥΓΟ ΦΩΣΚΟΛΟ

Με τὴ γιορτὴ τῆς Ἑκατονταετηρίδος τοῦ Οὐγο Φώσκολο, ἀξίζει νὰ μεταφράσουμε στὴν Ἑλληνικὴ τὸ «Εγκώμιον» ποὺ ἔγραψε ὁ Δ Σολωμὸς στὸ μεγάλο του συναδελφὸ καὶ πατριώτῃ ἀκριβῶς ἐδῶ κ' ἐκτὸς χρόνιαν, στὸ μνημόσυνο ποὺ κάμαν οἱ συμπολίτες του, ὅταν ἐμάθαν τὸ θάνατό του. Τὸ «Εγκώμιον» αὐτό, γραμμένο σὲ λίγες ὥρες μὲ σκοπὸ ν' ἀπαγγεῖται μόνον, δὲν ἐπυρορρίζονταν νὰ δημοσιευθῇ καὶ νὰ διαβασθῇ καὶ γι' αὐτὸ παρουσιάζει ἐδῶ κ' ἐκεῖ κάποιες φραστικὲς σκοτεινότητες· μ' ὅλον τοῦτο, δὲ δείχνει μονάχα τὴ μεγάλην ἐχρησίμη τοῦ Σολωμοῦ πρὸς τὸν μεγάλο του ἀδελφόν. μὰ εἶνε καὶ διαφωτιστικώτατο γιὰ τοὺς ποὺ θάθελε νὰ παρακολουθήσῃ συστηματικώτερα τὴ καλλιτεχνικὴ ἀντιλήψεις τοῦ Σολωμοῦ. Ὡς τόσο, ἀπ' ὅσο ξέρω, ἔχει μείνει ἴσαμε σήμερον ἀμετάφραστο, καὶ μόνο μίαν δοκιμαστικὴν του μετάφρασιν ἔγινεν ἀπὸ τὸν κ. Γ. Λαμπρόπουλον, ποὺ ἐδημοσίευσεν μονάχα ἡ ἀρχὴ τῆς στὰ τελευταῖα φύλλα τοῦ «Διόνυσου», χωρὶς νὰ συνεχισθῇ ἄλλοις ἢ δημοσιεύσῃ τῆς.

Σύντομον τὸ ταξίδι, κουραστικοὶ οἱ δρόμοι, ἀβέβαιο τὸ τέρας τῆς ζωῆς, ὃ ἀγαπητοὶ ταξιδιώτες, ποὺ ἐσταματήσατε εὐγενικοὶ γιὰ νὰ μ' ἀκούσετε. Καὶ καθέννας σέβει σ' ὃ δύσκολο δρόμον τὸ φορτίον του, ὅπου τὸν σπρώχνει ὁ νοῦς του καὶ ἡ καρδιά του, καὶ δὲν παύει νὰ κτυπᾷ τὰ μακρινὰ φτερά τῆς ἐλπίδας ἂν ἄλλοι πέφτουν τριγύρω του, μ' ἀνεβαίνει τὴν ἀνηφορίαν μελαινώντας τὸ βῆμα. Μαθαίνοντας τὴ πτώσιν τῶν ὑπερόχων

πνευμάτων, ποὺ ἐλάβανε περισσότερον θεῖον φῶς, ἀπὸ τοὺς ποὺ διαπερνοῦνται μαστὰ δὴ τὴν Πλάσιν, γίνεται σκεπτικὸς, καὶ σύμφωνα μὲ τὴν κλίσιν τοῦ χαρακτῆρά του, ἢ νοιώθει ξεπλεωμένο τὸν κρυμμένο του φθόνον, ἢ κυριεύεται ἀπὸ θαυμασμό, ἢ νοιώθει τέως νὰ ἡσυχάζῃ ἢ ἐχθρὰ, ἢ τὸν ἀναγκάζει ὁ γενναῖος πόνος του νὰ χτυπήσῃ παλάμη μὲ παλάμη, βλέποντας λιγώτερον κατὰ ἓνα τὸ μικρότατον ἀριθμὸν ἐκείνων ποὺ φαίνεται πῶς γεννοῦνται γιὰ νὰ μετριάσουνε τὴν ἀτέλειαν· ἀφορμὲς τῆς ἀνθρώπινης δυστυχίας. Κ' εἴσοι θὰ κάμουν οἱ καλοὶ ἐκεῖνοι, ποὺ, ῥίχνοντας τὰ μάτια τους στὰ χαρτιά, ποὺ μᾶς ἔρχονται γυμνάτα μὲ τὴν καθημερινὴν εἰδήσεις τοῦ Κόσμου, θὰ διαβάσουν: «Ὁ Οὐγὸς Φώσκολος ἀπέθανε». Κι' αὐτὸ τὸ νησάκι, ποὺ φημίζεται γιὰ εὐγενικὸν ἀπὸ τοὺς ξένους, καὶ ποὺ εἶχε τὴ δόξαν νὰ τὸν ἰδῇ νὰ γεννηθῇ στὰ σπλάχνα του, δὲν ἦταν δυνατό νὰ μείνῃ ἀτιμωτικὰ ὀκνηρὸ στὴν εἰδήσιν τοῦ θανάτου ἐκείνου, τοῦ ὁποῦ οἱ θόρυβος, ὅπως καὶ τῆς ζωῆς του, θ' ἀντηχήσῃ σὲ κάθε μέρος πολιτισμένου, τῇ στιγμῇ ποὺ ὅλες οἱ Ἀκαδημίαι τῆς Ἰταλίας θ' ἀνοίξουνε διὰ πλάτα γιὰ νὰ τὸν ἐγκωμιάσουνε καὶ γιὰ νὰ τὸν κλάψουνε, τῇ στιγμῇ ποὺ τὸ ἄνθος τῆς σοφίας τῆς Εὐρώπης θὰ θρηνησῇ κοιμισμένον γιὰ πάντα τὸν ἀνθρώπον ποὺ ἄφησε τὰ ἴχνη του αἰώνια. Στὴν τὴν φῆμιν δὲν εἶνε ἀπίθανον νὰ φανταστοῦμε, πῶς ἄλλοι, γιὰ νὰ τὸν ποῦνε δικούς τους, θὰ ἐπικαλεστοῦνε γιὰ βοήθειαν τὸ ἰδίωμα

στὸ ὁποῖον ἔγραψε τὰ ὑψηλά του συνθέματα· ἄλλοι τὴ μακρινὴν διαμονὴν του, καὶ ἄλλοι σχεδὸν τὸ θνητὸ λείψανον, στὸ ὁποῖον ἐδώσανε τὸ τελευταῖον κομμάτι γῆς. Στὰ ἐπιζήλια αὐτὰ ἐπιχειρήματα, ὅχι χωρὶς ζήλοφθονίαν, θ' ἀπαντήσουμε σήμερον κ' ἐμεῖς, μὲ τὸ νὰ ξαναθυνηθοῦμε κλαίγοντας πῶς ὁ δοξασμένος ἐκεῖνος ἐγεννήθηκε ἀνάμεσόν μας. Μὰ ἡ σὺνθρονητὴ συγκίνησις μας σὲ πάνδημῃ θλίψει δὲν εἶνε χρὸς μονάχα σεβασμοῦ πρὸς ἐκεῖνον ποὺ γεννημένος ἐδῶ, καὶ ζώντας πρὸς ἄποδόν, μᾶς ἐτίμησε· μ' ἂν ὑπάρχῃ ἡ αὐτοῦ ὑποχρέωσις στὴν ἀνταποδοσὶν τῶν αἰσθημάτων, μᾶς ὑποχρεώνει μὲ ἄλλη, πῶς δυνατὴ γιὰ νὰ μὴν εἶνε ὁμοία τὰ μέρη. Επειδὴ αὐτὸς ζώντας σ' ἐκείνες τὴς χώρας, ποὺ μιλούν μὲ θαυμασίου ἤχον καὶ γιὰ δυνάμει καὶ γιὰ πράγματα, οὕτως γιὰ τὴν ἀπόστασιν τῶν τόπων, οὕτως γιὰ τὸ μακρὸν τοῦ καιροῦ, οὕτως γιὰ τὴν γλυκύτητα τοῦ ἐπαίνου, ποὺ τόσο γλυκὸς στάζει σ' ἀνθρώπιναν σπλάχνα, καὶ σιγά-σιγά ἐξωθιόει τὴν στοργὴν ποὺ παλαιότερον ἐθρόφανε γιὰ τὰ μικρὰ ἀντικείμενα, ποτὲ δὲν ἐπέτρεψε νὰ σβύσῃ ὁ ἔρωτας ποὺ τόσο δυνατὰ τὸν ἐθέριμειν γιὰ τοῦτο τὸ δύστυχο ἄλων. Μὰ τῷ καμὲ μάλιστα καὶ ὁραϊότερον ψάλλοντάς το σὲ πλῆθος στίχους καὶ τοῦ ἄρεσε νὰ κάμῃ νὰ τὸ προσέξουν οἱ ψυχὲς ἐκείνων, ποὺ τὸν ἀκούανε μὲ θαυμασμό. Ἔτσι σ' ἐκεῖνο τὸ ποίημα ποῦ, κάτω ἀπὸ τὸ σκέπασμα τῆς ἀρχαίας μυθολογίας, ἀφίγει νὰ διαφαίνεται γιὰ ὑψηλότερος σκοπὸς τοῦ ὁ ἐκπολιτισμὸς τοῦ ἀνθρώπου γένους, ἐπίστεψε ὁ γενναῖος πῶς θὰ δειχνότανε κατώτερος ἀπὸ τὸ θέμα του, ἂν πρὶν ἀπὸ τὴν κοιλάδα τοῦ Μπελλο σκουαρόδου, ὅπου ἀνάμεσα στὰ κυπαρίσσια τῆς ἐπιδροκαλοῦσας τὸν Κανόβα στὴ λατρεία τῶν Χαρίτων, δὲν ἀπότεινε πρὸς τὴν Πατρίδα τὸ χαιρισμό:

«Χαῖρε Ζήκυνθο! σὲς προγονικὲς ἀκρογιαλιές, τὴν τελευταία κατοικία τῶν ἐφεσίων θεῶν μου καὶ τῶν πατέρων μου, θὰ δώσω τὰ τραγῦδια καὶ τὰ ὁδοῦ μου καὶ σ' ἐὸς τὴ σκηνὴν μου· γιὰτὶ δὲ μὲ μὲ εὐλόβειαι σ' αὐτὲς τὴς θεῆς ὅποιος ξενεῖ τὴν Πατρίδα».

Κι' ἂς μὴ νομίσῃ κανένας πῶς μοῦβιλε στὰ χεῖλιν αὐτοῦς τοὺς στίχους καμμιὰ ματαιόδοξον εὐχαρίστησιν, μὰ κυρίως ὁ τίμιος πόθος ποὺ νοιώθει ὁ ἀνθρώπος ἀπὸ φυσικὸν τοῦ νὰ ἐπαναλάβῃ κάποιον νόημα τῶν μεγάλων ποὺ τώρα πιά ἔχουνε πέσει, ἐκφρασμένο ἀπὸ κινῶν μετὰ εὐγενικὰ αἰσθημάτων ποὺ μόνο μὲ τὸ θάνατό τους παύουνε νὰ αἰσθάνονται, καὶ πῶς πολὺ ἀκόμη ἓνα αὐθαίρετο καὶ ἀχαλίνωτο ἐνστικτὸ νὰ σκορπίσῃ αὐτὰ τὰ θεσμὰ λόγια στὸν αἶρα τῆς Ἐκκλησίας αὐτῆς, ὅπου ἐρχότανε παιδάκι, λυγίζοντας τὸ γόνα καὶ τὸ πνεῦμα στὰ πόδια τοῦτον τοῦ Βωμοῦ. Καὶ στὴ θέσιν, ποὺ τώρα μαυρολογεῖ ἐτοῦτο τὸ φέρετρο, θὰ σταμάτησεν ἴσως τὸ παιδάκι νὰ μελετήσῃ τὸ θάνατον, γιὰ νὰ χρησιμοποιήσῃ καλὰ τὴν ζωὴν του. Καὶ εἰμ' ἐτοιμὸς νὰ μιλήσω γι' αὐτό. Μὰ τὰ ἔξυπνα μάτια ποὺ θὰ ζητοῦσανε στὴν ὄψιν μου, τὸ πόσην ἐλπίδα τρέφω στὴν ψυχὴν γιὰ νὰ πῶ λόγια ποὺ νὰ μὴν εἶνε ἀνάρμοστα πρὸς τὴν ἐξοχότητα τοῦ θύματος, θὰ κουραζόντανε τοῦ κάκου, ἐπεὶ δὴ ἡ συνείδησις τῆς μικρότητάς μου μὲ ἀπομακρύνει ἀπὸ τὴν ἀλαζονίαν. Ὡστε, ὅχι φιλόδοξα, μὰ μετριάφρονον θὰ δοκιμάσωμε νὰ ποῦμε: Πῶς ὁ Οὐγὸς Φώσκολος μὲ τὸ ρωμαλέον τοῦ πνεύματος, καὶ μὲ τὴν τέτοιαν τοῦ ἀρετῆς, ἐβόηθησε τὸν πολιτισμὸν μιᾶς χώρας ποὺ ἦταν πιά ὑπερπολιτισμένη. Καὶ τὰ πράγματ' αὐτὰ δὲ θὰ τὰ χωρίσω ἐξιστορίζοντας, μὰ θὰ τ' ἀφήσω νὰ φανεωθῶνται μᾶζι, ὅπως συνέβαινε καὶ σ' ἐκεῖνον.

Ἡ φύσις τοῦ κλεισε τὴν ἀθάνατην ψυχὴν σ' ἐν

ἀπὸ κείνα τὰ κορμιά, ποὺ δὲν ἦταν δυνατό νὰ συναντήσῃς στὸ δρόμον, χωρὶς νὰ νοιώσῃς ζωηρὴν περιέργειαν νὰ ρωτήσῃς γι' αὐτὸν ποὺ διαβαίνει μπροστὰ σου. Πιστεύω πῶς σὲ πολλοὺς ἐδῶ στὴ Ζακύνθον γυρίζει ἀκόμη στὸ νοῦ τους πῶς ἐκεῖνος, σὲ τρυφερὴν ἡλικίαν, ἐσταματοῦσε τὰ μάτια τῶν ἄλλων μὲ τὴν τολμηρὴν τοῦ φυσιογνωμίας, ποὺ γινόντανε πῶς ἀξιοπαρατήρητη μὲ τὴς δυνατεῖς ἀστραφιεῖς τῶν γαλανῶν του ματιῶν, μὲ τὴν εὐκολία τῶν λόγων, ποὺ ἐπρόφερε μεγαλόφωνα, μὲ τὴν γοργότητα τῶν βημάτων, ποὺ τὸ πλῆθος, τυφλὸ στὴς κρίσεις του, συνηθίζει νὰ θεωρῇ σχεδὸν πάντα γιὰ τεῖλλα, σὰ νὰ δινε ἀπόδειξιν ὑψηλῆς σωφροσύνης ἐκεῖνος ποὺ βαδίζει ἀργά. Τὰ δύο πράγματα ποὺ θεωροῦνται ἀναγκαῖα γιὰ νὰ γίνῃ κανένας ἐξοχὸς, δηλαδὴ μέγεθος πνεύματος καὶ ἐπιμονὴ σπουδῆς, τὰ εἰς σὲ μεγάλο βαθμὸν. Κι' ὡς τόσο σπρωχνόμενος ἀπὸ τὸ φυσικὸν τοῦ, χωρὶς ἀκόμη νὰ ἐξῇ τὴ μέθοδον τοῦ Σωκράτους, ἐμπνεῖται στὰ μαγαζιά τῶν τεχνιτῶν, καὶ ἐπρόσχεσε τὸ πῶς κ' ἐρωτοῦσε τὸ γυμνὸν καὶ ἐκουβέντιζε μὲ ὅλους ὁσους μπορούσε, καὶ ἐκπαίδευε φθονογὰ μίαν καὶ πρᾶματα. Ὅλοι πιά γνωρίζομε τὴν ἐπίδοσιν τῶν πρώτων ἐντυπώσεων, καὶ ἔξορνε τί ἀποτέλεσμα ἔχουν ἐκεῖ, ὅπου εἶνε πολλὰ, καὶ ἔχοντες πέσει σὲ πνεῦμα πολὺ ἱκανόν. Καὶ δὲν ἐξαιρεῖται ἀπ' ἄλλο ἢ γινώσκω, παρ' ἀπὸ τὸν ἀριθμὸν τῶν ἀντικειμένων ποὺ δεχόμαστε, ἀπὸ τὸ βάθος μὲ τὸ ὁποῖον μᾶς ἐντυπώνονται, ἀπὸ τὴν τάξιν ποὺ παίρνουνε, ἀπὸ τὸ σκοπὸ πρὸς

N. MAES.— «Ἡ προσευχή».

Rijksmuseum 'Amsterdam.

Ὁ Νικόλαος Μαες ἦτο μαθητὴς τοῦ Ρέμπραντ. Ἐγεννήθη τὸ 1632 καὶ ἀπέθανεν ἐν Ἀμστερνταμ τὸ 1693. Ἡ ἀνω εἰκὼν τοῦ εἶνε ἀμιμητὸς ὡς ἀπεικόνισις τῆς καθημερινῆς ζωῆς. Ὁλλανδικὸν σκίττον τῆς ἐποχῆς τοῦ.

ΤΡΙΚΥΜΙΑ

Πανύψηλα τὰ κύματα κι' ἀρρόζωστα ξεοπάνε
Με' λόνια βόγγο φροσού, στή μαύρη ἀκρογιαλιά,
'Αστράφτει πέρα στις στεριές και μιά στήν καλαχιά
Φεύγουν—κοπάδι—τα πουλιά κι' οι γλάροι τριγυρνάνε...

Δεν τ' ή μάνες σιωπηλά κι' οι λυγρές κινίες
Γιά τους καλούς τον νά νύξηθον σε μιά ρημοκλήσια
Γιά κείνους που στά πλάγια ἀψηφούν την τρικυμία
'Αγροίτη, ἀγροίτη, κι' δλο ἀρνιζούν... πάνε.

Μακρύ, μακρύ, σ' όνειρεντά ακρογιάλια μαγκιά,
Ποιός ξέρει άπόψε ποιοί άπ' αὐτοὺς θά κοιμηθοῦν,
[σά βυθῇ]

Τά τρισάθα κι' ἀνήλιαγα με' συντροφιά τή λήθη...

... 'Υπνος δέ γέρνει στο χωριό, σ' όνειρα γλυκά
Κάθε λατρεία πού σε οβυσσῇ... Καί πέρα θερμεμένα
βογγούν μέσ' στα μεσάνυχτα τὰ κύματα άφρομένο...

ΣΙ—ΜΣ

Η ΠΡΩΤΗ ΜΑΣ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΙ

Θά μοιάζεις εις την πρώτη μας συνέντευξη
δοσοσταλιό' αγγούλιας σ' άσπρο κρινον.
Κάθε κοκκινίτζι δ' κρύατος μπρός στη χάρη σου
και σὺ θά χρωματίζεις άπ' έκτενον.

Θά σού μιλή: κρησιάν' ή φωνούλα σου
θά μ' άπαντῇ με' λόγια τρέμια τόσα,
όσα θά ήμώσεις άπ' την καρδιά στα χείλη σου
να φέρη ή άφρονιάδου σου γλώσσα.

Και θάν γώ με' τα τρέμια κείνα λόγια σου
ύπιο καλά Σολωμοί τραγουδία
θά με' μεθάρ, ή τόση πλάνα χάρη τους
νά πλημυρίζη τα σπλάχνα μου λουλούδια.

Και κάτω άπ' τού πλατάνου μας τού γέριον
τόν φυλλό και σκεβομένο κλώνο
τόν εὐτυχέμένο βράδι της συνέντευξης
θά στήσουμε τού έρωτά μας θρόνο.

ΦΛΟΙΣΒΟΣ

"ΜΗ ΜΙΛΑΣ"

I

"Α μή μιλάς! Κανείς άς μή μιλήση.
(Μιάν ώρα τέτοια Θεική.)
Μιό' στην ψυχή μας κάτω θά σκιετήση,
(Μιάν ώρα τέτοια Θεική.)

Πού όλα γλυκά, χαρούμενα, θλιμμένα
Μιάν όρνι' πήγαν γαλήνη,
Και υνιάζουν άγγελούδια κοιμισμένα
Πού μιά πνοή τα συγκινεί...

II

Της Γαλήνης τού ποτιό που φτάνει
Μιά στάλα μόνο να γενιέται,
Γιά να γκρομόσσει, να μαράνησει
Κ' όνιμος και πάθια που τά ζής.

Της Γαλήνης τού ποτιό που φτάνει
'Απ' την ψυχή σου τη φωτιά
Και την 'Ελπίδα πάλι χάνει
Στην πληγωμένη σου καρδιά.

III

"Ω μή μιλάς! Κανείς άς μή μιλήση.
(Μιάν ώρα τέτοια Θεική.)
Μιό' στην ψυχή μας κάτω θά σκιετήση...
(Μιάν ώρα τέτοια Θεική.)

ΕΠΑΜ. ΘΕΟΦΙΛΟΣ

τόν όποιοι διευθύνονται. Και σε πολύ καλή σι-
γημή παρατηρήσαν όλοι στην 'Ιταλία γιατί είχε γεν-
νηθῇ, κι' οι πρώτοι δασκάλιοι τόν έκαλούσαν κοντά
τους, κι' ο Τσεζαρότης, κ' έπειτα ο Μόντης κι'
ο Παρίνης, οι όποιοι τόν ένθαρρυνανε, με τη συμ-
βολή και με το έργο, στην ύστερη κορυφή εκείνης
της άνιφροιάς, που εινε τόσο τραχεία για τους
περισσότερους, κι' οι όποιοι κουρασμένοι από τη
μάταιη προσπάθεια, πέφτουνε πριν φθάσουνε στο
τέρμα. 'Εμπρός, θά τοσ' ποῦνε, τυχερό νέε' κόνα
με πιστευτή πιά με' πνευματικά σας, δεν εινε παρά
χόβολη σκεπασμένη με σιγάτη, που δε χρειαζόταν
παρά κάποιο χέρι να την κοινήση για να σπι-
δοβολήση και για να βγάλη φλόγα ξανά. 'Απ',
κάμε να πιστεύουνε τα Ιταλόπουλα, κι' οι άλλοι
που ήσανε μαζί σου, πως ή γη από την όποιαν
ήρθες εινε ή ίδια, που μάς έδωσε την αόριαν
εικόνα τού όρατου. Κάμε γρήγορα να γίνεις αὐτός
που δείχνεις, κ' ή 'Ιταλία θά σε στεφανώση.
Κι' έμεις δε θά σε φθονήσουμε, μά θά τού θεωρή-
σουμε με το παραπάνω για τιμή μας, για τις
φρονιτιδες που λάβαμε για σε.
(Έχει συνέχεια)

μετάφρ. ΓΕΡ. ΣΠΑΤΑΛΑΣ

Η ΣΤΗΛΗ ΜΟΥ

Φιλόλ. Σύλλογ. Κερκ. Όστε άμέλεια, άκόμη δε
περισσότερον ούτε το άλλο. Δουλειά 'περβολική
μάς έπεσε τόν τελευταίο καιρό. Μας τιμῇ ύπερ-
βολικά ή έκτίμησις. 'Ελπίζουμε να τó κατορθώ-
σουμε. 'Όστε μηδεν παρεξήγησις που λένε στον
τόπο μας.

Κ Δ. Αδ. "Όπως με παρακαλείς δεν κρίνω
με μεγάλ. ν' αὐστηρότητα, διά τοῦτο και... άπαντί
αίτημα δεν εινε. Μία έντύπωση ή μία φαντα-
στική εικόνα, όχι καλά γραμμένη, όταν λες ότι οι
βενζίνες και τα βαποράκια έφθαναν ψηλά στον
έξδρομο σφαιράν και άλλα διάφορα. Άδσηώς λοι-
πόν άποφαινόμεθα ότι χρειαζεται πείρα, την
όποιαν θά άποκτήσης διαβάζοντας καλούς δικού-
μας λογοτέχτες, Παπαδιαμάντην, Καρκαβίτσαν,
'Εφταλιωτήν και έπειτα να καταπιύσῃς δοκιμά-
ζων. Τίσις διά τους άρχαίους συνιστώμεν τά
άπλά, μικρά, και χαριτωμένα άριστουργηματικά
κομμάτια που βρίσκονται μέσα στις Νησιώ-
τικες 'Ιστορίες τού 'Εφταλιωτή.

Κύριε Θεόφιλ. 'Εδειξέμας προς τόν διδάσκαλον
τά άφιερωμένα' μάς είπε δέ, ότι

"Μ' όποιον δάσκαλον καθίσης
τίτο α γράμματά θά μείνης".

έν τούτοις, έμεις τó βρίσκονμε τó ποιηματάκι σου
γεμάτο αίσθημα και παρ' όλες τις μικρές τεχνι-
κές άελλείες εγκρίνονμε και δημοσιονομεν. Εύχα-
ριστούμεν δε και τόν κομιστή, προς τόν όποιο
άφηρημένοι και άποροφρημένοι από τή δουλειά,
δεν έδειξαμε τόν άπαιτούμενον θαυμασμόν. "Ο-
μορφος κόσμος, θεικός, άγγελικά πλάσμένος!
Ζητούμεν συγγνώμην.

Φλοίσβον. Και τó δεύτερα τραγούδια σου έλά-
βαμε "Αττικό ξημερώμα" και "Η πρώτη μας
συνέντευξη" καλά. Τό δοκίμιον στην καθαρεύουσα
τί λόγον έχει; έκτός ένδε ειρωνεύεσαι στιχουργι-
κώς. Λαμβάνονμε άφωρην από δύο ποιηματα-
των' σε συμβουλεύομεν να μη γίνεσαι προσοπαλά-
ς, ποτέ στην ποίησιν. Γράφε δ'νο θέλεις με
άλλον τρόπο' με άρθρο, με κριτική, με διατρι-
βάς, άλλα με ποίημα ποτέ. Έμεις, θαυμάζομεν,
και τά δύο πρόσωπα περι όν στιχουργεί. Άλλά
ποίημα δεν θά τούς κάναμε ποτέ. "Η ποίησις
δεν έγινε γι' αυτό Κανάς δε κάνουν όσοι την
δημοσιογραφούν.

Κον Σικ. Ένθ' τó τεχνητό μέρος της στιχουρ-
γίας σας εινε καλό, ή ουσία και ή έννοια, ύπο-
φέρει, χαλαίνει, κι' άλλοι πηγαίνει να βγῇ πε-
ζότατα όπως στο "Νοσταλγό", όπου μιλείτε για
την άκρίβεια της ζωής, σε ποίημα' για όνομα τού
Θεού.

Και έν γένει κάτω τó βερβιασμένο παρατηρείται
θέλετε να σχηματισθῇ στίχος και όμοιοκαταλη-
ξία όπως-όπως, άλλα τó λοιπό άπαραιτήτητα στοι-
γεία ποιήσεως σάς έκδικούνται. Αυτό τó παρα-
κάνατε στην "Ανοιξι" σας, ή όποια μπορεί να
γινῇ, αναθεωρημένη, άρκετά καλή. Δοκιμάστε!
Καραβ. 'Αδαν. 'Υπάρχει πολλή ελλειπίρεια,
αίσθημα, άλλ' έκείνο που αισθάνεσαι δεν μπο-
ρείτε άκόμη να τó εξωτερικεύετε και πρό παν-
τός να τó κάνετε υποβλητικόν. Ξέρετε άρκετά
καλά να πλέκετε στίχον. Μένει τó άλλο' ή σύμπτω-
σις αισθηματος, έννοιας, διατυπώσεως, μεταδόσεως,
έκλογής λέξεων κτλ. κτλ. τότε παρουσιάζεται σχε-
δόν ή τελειότης 'Επιχειρήσατε πάλιν. Των Παλ.
Καλή στιχουργία και δείχνει ότι μπορείς να
φτιάσεις κάτι καλό. Διάλεξε θέμα' Μιά ποιητική
φύσι δεν μπορεί να παραδειγθῇ τó δικό σου.
Θέλουν δύνανιν πολλήν τέτοια θέματα. Ένας
Μυσσέ ή ένας Μπωντelaίρι τά βγάλες πέρα όχι
όμως ένας που μόλις άρχίζει. "Αγλ. Παπ. Μεγα-
λύτερες δυσκολίες παρατηρούνται στη σατυρική
ποίηση από κάθε άλλο είδος. Νομίζω κανείς
ότι εινε εύκολο, άλλα άπατάται! Νά καταγίνεις
να βρῇς τά γενικά σημεία της σατύρας και όχι
αυτά που βρίσκουν οι συνηθισμένοι δηθεν σατυ-
ρογράφοι, και γελιογράφοι μας' τά πεζότατα
και κοινά.

Άλλο κόσμος φανταστικός, και άλλο φαντα-
σμένος, φίλε κ. Μιλ. Παπ. και άλλα διάφορα.
Προεξάτέ τα! Έχετε δίκαιον κ. Ρ. Ρ. εκ παρα-
δρομής έγραψα τó Ω. 'Υπογράφη στο δημηγια-
τάκι ή "Ανοιξις πρέπει να τεθῇ κ. Χασαπόπουλος.
'Η αισθητική σας είπουμεν ότι θά δημοσιευθῇ άμα
τελειώση παρομοία μελέτη τακτικού συνεργάτου.

Ο ΑΡΧΙΣΥΝΤΑΚΤΗΣ

ΑΤΤΙΚΟ ΕΗΜΕΡΩΜΑ

Γλυκοχαράς' ή άνατολή στην αργή γαλήνη
εις τις κορφές τού 'Υψητού φλόγινη στήνει κλίση
ή ροδοστάλαξη ήνός κι' άπάνω άπ' την 'Αθήνα
ρίχνει όρυμνία τις όροσιές της 'Αττικής τά κείνα.

2[IV] 1927

ΦΛΟΙΣΒΟΣ

ΑΝΑΛΕΚΤΑ ΕΓΚΥΚΛΟΠΑΙΔΙΚΑ

ΟΠΤΙΚΗ ΠΑΡΑΙΣΘΗΣΙΣ

Σ' ένα άρθρον της Γεωργίας Σάνδη, που έπι-
γράφεται "Η πόλις τόν όνειρων μου", υπάρχει
ή έπομένη περιοπή, συνέχεια μίας διηγήσεως
για τήν άναχώρησιν τού 'Αλφρεδ ντε Μυσσέ από
την Βενετία:

"Όλα τó στενά κανάλια, που χρησιμεύουν ως
δρόμοι, διασταυρώνονται σε μικρά γεφύρια μονό-
τετα, για να περνούν οι διαβάτες... Τό βλέμμα
μου ήταν τόσο κατακοιρασμένο, ώστε έβλεπα όλα
τά πράγματα άναποδογυρισμένα, και μάλιστα αὐ-
τές τις σειρές τών γεφυριών, που έπαρουσιάζοντο
έμπρός μου σαν τόξα άναποδογυρισμένα άπάνω
στη βάσι των".

"Ένας όφθαλμολόγος ή ένας νευρολόγος θά
μπορούσε να εξηγήσῃ τήν αἰτία και τόν μηχανι-
σμόν αὐτοῦ τού είδους της όπτικής παραίσθησεως
της Γεωργίας Σάνδη.

ΔΙΑ ΤΟ ΠΤΑΡΝΙΣΜΑ

Εινε δυνατόν να έμποδίσωμεν τó πτέρνισμα;
Φαίνεται, ότι στην 'Αγγλικήν Αύλην, όπου ή έθι-
μοτυπία άπηγόρευε τó πτέρνισμα, έσυγκρατοῦσαν
τόν σπασμόν του μόλις ήριζε μ' ένα δυνατό τσί-
μπημα της μύτης. "Η μέθοδος αὐτή, όταν γίνεται
έγκαιρα, έπιτυχαίνει πολύ καλά. Μά καλύτερον
βέβαια θά ήταν άναποδογυρισμένα να σταμνίσουν
τήν καταρροή, πριν έγκρασταθῇ τελειοκάτα στήμητι.
Σ' ένα άγγλικόν κολλέγιον (Wellesby College),
που πνέει μέσα του ο άέρας τού μοντερνισμοῦ,
ή Διευθυντής 'Ιδρυσιν από πέρουσι διά τους μαθη-
τάς του ένα "Παρανοστήσιον", όπου έξαποτέλλε-
ται κάθε άτομον, που αισθάνεται έρεθισμούς και
ένοχλήσεις στη μύτη...

Στό "Παρανοστήσιον" αὐτό υπάρχει μιá σειρά
από χαμίνες έντελώς κλειστές και μέσα σ' αυτές
φθάνονμε σωλήνες άτμοι φορηόλης και εύκα-
λυπτόλης. "Ο ύπορήφιος θά πάθῃ τήν καταρροήν
κλειδώνεται κάτω μερικώς σιγίμες μέσα σε μιá
καμπίνα και έπειτα άνοίγει και βγαίνει τέλεια, αὐ-
 φαίνεται, άπολυμασμένος και άνικανος να παρ-
νισθῇ ή να μολύνῃ τούς συμπαθῆτάς του. 'Ιδού,
μά την αλήθειαν, μιá έρεύρεσις, που θά μπορούσε
να εφαρμυσθῇ πολύ ώραία στους έπιβάτας τών
τράμ, τών λεωφορείων και άμφοσσοκινήων.

ΔΙΚΗ ΣΤ. ΣΠΕΡΑΝΤΣΑ

ΔΙΟΡΩΣΕΙΣ ΚΑΙ ΠΑΡΟΡΑΜΑΤΑ

Έν Β 2β 102 2ντ' αὐτοῦ, άνάγν. αὐτοῦ.
>> 2 γ 27 > αὐτῆς, > αὐτοῦ.
>> 2 γ 45 > αὐτοῦ, > αὐτοῦ.
>> 3 α 26 > αὐτῆς, > αὐτῆς.
>> 15 α 44 > θρησκείαν, άνάγν. έθρησκίαν.
>> 18 β 22 > διατάξεις τού τιμωροῦ, άνάγν.
διατάξεις τού τιμωροῦ.
>> 18 β 32 > αὐτα μόνον εἶναι, άνάγν. αὐτα
εἶναι.
>> 18 β 35 > αλλοδαπών, άνάγν. αλλοδαπών;
>> 18 β 51 > 10φ, άνάγν. 11φ.
>> 33 γ 5 6 > τας θρησας μίας τού Αβράαμ,
άνάγν. σημερινόν τμήμα τών
δρεινών μαζών τού Αβράαμ,
Κορυθαλλού και Πάργης.

>> 43 γ 45 > 'Αττικός, άνάγν. άττικόν
>> 43 γ 46 > βίον, > βέλος
>> 45 α 2 > Κρανσό, > κρανσό
>> 46 α 3 > διαδύσαν, > διηδύσαν
>> 46 β 48 > παραδόσω, > παραδώσω
>> 48 α 3 > ποσφενύγη, > ποσφενύγη
'Εν Γ 414 β 36 > Biddoda, άνάγν. Bib-do-la
>> 414 β 39 > Doucadjn, > Doucadjin
>> 443 γ 54, 75, 88, 92, 99, άντι Khowarismi,
άνάγν. Khowaresmi.
>> 444 β 18, 30, 41, 52-53 άντι Khowarismi,
άνάγν. Khowaresmi.
>> 457 β 93 άντι Alhwärizmi, άνάγν. Khowaresmi.
>> 458 α 43, 63 >

Έν Γ 468 ύπό τó: ΧΑΡΤΗΣ ΤΗΣ ΑΛΓΕΡΙΑΣ προσ-
θετέα ή σημείωσις: 'Εγένετο γεωγραφικός
ός "πρώτον μεσημβρινόν" τού τών Πα-
ρισίων, 2° 20' 14", 4 άνατολικά τού Γρή-
νουέζ, έπ' επί τῇ βάσει του δευτέρου
όρισθόσαν τα εις τά σχετ κα άόθρα μνησῇ.

ΟΙ ΒΡΑΔΥΝΕΣ ΚΑΜΠΑΝΕΣ

Οι βραδυνές καμπάνες!... οι βραδυνές καμπάνες!...
'Η μουσική τους πόνους γλυκούς μου λείει σιγής
εις τις νιότης, της άγάπης, για τις σιγίμες τις πλάνης
που για στεργή φοράν, άκούονα αὐτοῦς τούς ήχους.
'Οι όλόχαρες οι ώρες αβίασες στον αϊθέρα,
καρδίες ποῦχανε σκάνει, ροδοπέλτες γλυκείες
στον σκοτεινό τόν τόπο βαθεία κοινοῦνται πέρα
και πέρα δεν σάς άκούονε βραδυνές!...
'Κ' έμένα σαν με θάβουν στην κρύα πρσιανά
πάλι θά να χτυπάς για λήπεις, για χαρές,
μ' άλλοι τραγουδιασδες θά φέλουν στην κοίτάδα
για σάς γλυκείες καμπάνες, καμπάνες βραδυνές.

ΑΛΕΞ. Κ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΛΗΣ

Κυριακή 21 Αύγουστου 1927

ΑΝΑΜΝΗΣΕΙΣ

ΕΝΑ ΜΠΟΥΚΟΤΑΖ

ΥΠΟ
ΑΓΓΕΛΟΥ ΣΗΜΗΡΙΩΤΗ

(Συνέχεια από τó προηγούμενο).

"Όπόσο όλοι, με τρόπο μ' άφήχαν κ' έφυγαν,
αὐ νά είχε κυκλοφορήσῃ άνάμεσό τους, με τόν
άέρα κάποιο μουσικό μήνυμα.

"Όταν πέρσαν ή μισή ώρα, πληροφωρήθηκα
που έπεφτε τó Δημαρχείο και τράβηξα.

Μου φάνηκε τότε πως δύο ευπόλυτοι κρατώντας
ρόπαλα με παρακολουθούσαν σε άπόστασι. Είπα
μονάγος: 'Ιδέα μου!... κ' έστρεψα 'μπρός μου τó
δρόμο.

Κάποιος άπ' τούς παλιούς μου συντρόφους που
έρχότανε με σταμάτησε:

— Για πού;

— Για τó Δημαρχείο, τού είπα και με δύο λό-
για τόν έβλασα στην υπόθεσι.

— Δυστυχισμένο! Θά σου κάμουν μπουκοτάζ.
Μή φοβάσαι όμως: Μικρά παιδιά παίζαμε όλοι
μαζύ με τó δημαρχο κι' ο πατέρας σου ήταν
φίλος στένος με τó δικό του. Κάνε πως τόν θυ-
μάσαι. Οι Τούρκοι ξέρεις σέβονται μερικά τέτοια
πράγματα.

Είχε δεν είχε τελειώση κ' οι δύο ευπόλυτοι που
είχαν τώμα γυρίσῃ τó δρόμο φώναξαν κάτι που
δεν κατάλαβα:

— Τι λένε; είπα.

— Λένε, πως απαγορεύεται οι πιστοί ύπήκοοι
τού 'Υψηλού Κράτους, να μιλούνη μ' ένα Γκιου
νανλή, άν δε θέλουνε να τούς γίνῃ μπουκοτάζ.

— Γεά σου! τού είπα: μήν έκτίθεσαι.

Κ' έφυγα.

Σέ λίγο έφθασα στο Δημαρχείο. Δύο άνθρωποι,
δ' ένας πολύ νέος κι' ο άλλος της ηλικίας μου,
είχαν τις "Ανατολές" μπροστά τους και τις κοι-
τάζανε. Εγγενικότατοι κ' οι δύο σκαθόθηκαν κα-
θώς με είδαν. "Ο ένας ήτον ο Δήμαρχος.

— Τό περιοδικό αὐτό εινε έπιλήψιμο, μου
είπεν ο νέος σε άποψη ελληνική.

— Νά μου τó άποδείξετε, είπα.

— Πρώτα πρώτα ή εικόνα τού Βενιζέλου κ'
έπειτα ή εικόνα τού 'Ισλαμίου...

Πήρα ένα άλλο φυλλάδιο και τó άνοιξα.

— Κ' έδω εινε ή εικόνα τού Γιουσούφ 'Ιζεντιν
τού Διαδόγου τού Τουρκικού Θρόνου...

— Αὐτή ή εικόνα, μου είπε, μήνική για να σκε-
πάσῃ τις άλλες δύο!.. Κ' έπειτα μου διάβασε άπ'
τό άρθρο μου για τó Βενιζέλο κάποια περιοχή...

— Στην έπιφάνεια εινε όπως τά θέτε, άφωγα.
Τό βάθος όμως εινε γεμάτο ύπονοήματα.

Αὐτά λέγοντας άνοιξε μιá πόρτα κ' έφυγε.

— Άλή μπε, δε με γνωρίζετε; ρώτησα τó
Δημαρχο μόλις μείναμε μόνοι.

Με κοίταξε έσπινισμένος:

— Όχι, μου είπε. Ποιός είστε;

Τού είπα τ' όνομά μου και τού θυμωσα τόν
πατέρα του και την παλιά φίλια που είχε με τόν
διδό μου.

— Δεν έχετε, θαρρώ, κάποιο περιβόλι, πέρα άπ'
τό μεγάλο Γιοφύρι;

— Ναι, μου είπε.

— Έ λοιπόν. Δέ θυμάσαι; Μάς έφερνεν ο πα-
τέρας σας και πηγαίναμε με τó δικό μου: Τρώ-
γαμε τσιγάλα, καϊτιά και καρύδια άπ' τó δέντρο
ανάλογως τήν εποχή. Κάτι μάλιστα που δεν τó
έχωγ ποτέ μου: Είχανε κάποτε φυτέψῃ κουκιές
στο περιβόλι κ' ήτον ο καιρός που άνθοσαν.

Έγώ γύριζα μέσα τους και κοιτάζα τ' άσπρα λου-
λούδια. Κόντα να βασίλευη ο ήλιος έξωφανα
είδα κ' ή έκτασι με τις άνθισμένες κουκιές πήγε
στο ήλιοβασιλευμα μιá αλλοιώτικη όψη. Μου ήλθε
όσο ζάλη. Κάτι μου πλημμύρισε την καρδιά πού
δε λέγετα. 'Όταν αὐτό, θαρρώ, που άργότατα
μου είπε να γυράρω, κ' έδειξα τά φυλλάδια της
'Ανατολής στο τραπέζι. Μά τι κάθωμαι και σάς
λέω! Θά μου τά δώσετε δεν ειν' αλήθεια;

— Τό θέλο πολύ, μου είπε. Μά αὐτοί εκεί μέσα
εινε σκυλιά... πρόσθεσε δείχνοντας την κάμαρα.

Θά τó στείλω όμως στο καϊμακάλη. Πηγαίνετε
να τόν δῃτε. Εινε πολύ καλός άνθρωπος.

Τόν εϋχαρίστησα και τράβηξα για τó Διοικητή-
ριο, στο Μπαίρι που μικρός έπαιζα πετροπόλεμο.

"Ο καϊμακάλης, έως τριανταπέντε χρονιά λιγνός
και μελαγχρόνος, με γένεια κατάρια, ίδιος
'Αρμένιος, μου έδωκε τó χέρι και μ' έβαλε να κα-
θήσω άντικρυ του. Μου πρόσφερε τσιγάρο και
παράγγειλε να μου φέρουν καφέ. Όμοιοίμαι πως
με ρώτησε αν κάποτενούσαμε στη Σμύρνη. Τά
περιοδικά δεν τού τά είχαν στείλῃ άκόμη. Νά
ρωτήσω, είπε. Και τηλεφώνησε.

— Θά σάς δοθούν άπ' τήν 'Αστυνομία, είπε,
βάζοντας κάτω τó άκουστικό.

Κατάλαβα πως με κορόιδευε και σηκώθηκα.

— Δέ μένεται άκόμη λιγάκι; είπε. 'Η συντροφιά
σας εινε πολύ ευχάριστη.

Μου ήλθε να τόν αβράσω άπ' τó λαμό. Μά
χαμογέλασα και τού είπα: "Άλλη φορά, άν όπως
έλπίζω, μείνω μερικώς μέρες στο 'Αδραμύτι.

Και βγήκα πάλι στο δρόμο.

Οι Μπουκοτατζήδες ήταν άπ' έξω εκεί και πε-
ριέμεναν. Κάθεις τούς προσπερνούσα μ' άγριοκοί-
ταγαν και ήλθαν κατόπι μου.

"Ένοιαθα πως μιá απόκρυφη δύναμη, που
έσπεκε πιο ψηλά άπ' όλους τούς νόμους, με είχε
παραδώσῃ στην έξουσία τους. 'Όπόσο δεν έβρι-
ζαν, δεν άπειλούσαν, δεν έλεγαν τίποτε, Μόνο
μ' άκολουθούσαν. Και μόλις έκανα πως μιλούσα
σ' άνοήτω ή πως στεκόμουν κάπου, φώναζαν,
(τώρα πιά μάντενα τó λόγια τους):

— 'Απαγορεύεται οι πιστοί ύπήκοοι τού 'Υψη-
λού Κράτους να μιλούνη μ' ένα Γκιουνανλή, άν
δε θένε να τούς γίνῃ μπουκοτάζ.

Τράβηξα ίσια στο ξενοδοχείο, άπαρασισμένος
να κλειστώ στο δωμάτιό μου, ώ: που να βρω
βαπορί να φύγω. 'Η βαλίτζα μου ήταν βγαλμένη
έξω στο δρόμο. Είχαν άπαγορευθῇ στο ξενοδοχείο
να νοικιάζῃ δωμάτιο σ' έναν Γκιουνανλή. Και
σκέφθηκα πως τó ίδιο θάνατε κι' άν έμπαίνα σε
μαγειρείο να φάγω. Γύρω μου Τούρκοι και Ρω-
μοί, βγαλμένοι στις πόρτες τών μαγαζιών τους,
με κοίταζαν.

Πήγα στην 'Αστυνομία.

"Ο καλοκάγαθος χονδρός Διευθυντής της ήταν
έκει.

Διαμαρτυρήθηκα:

— Θά τηλεγραφώσω στην Πόλη, στον Πρόεβν
μου, είπα. Θά τηλεγραφώσω και στη Σμύρνη, στο
Πρόξενό μου.

— Μά... δε θά κάνετε άσχημα...

— Άπ' τόν τόνο της φωνής μου κατάλαβα πως
δεν ήτον αὐτός ο δρόμος που έπερτε ν' άκολου-
θήσω. Άλλάξα τρόπο:

— Τι πρέπει να κάμω; είπα.

— Νά φύγετε.

— Σύμφωνοι. Νά μου δώσετε λοιπόν δυό άν-
θρώπους σας να με συνοδεύσουν στο "Ακ-Τοά",
να μου έγγυηθῃτε για τή ζωή μου ως που θά
φτάσω εκεί και να διατάξετε να μ' αφήσουνε
ν' άνεβώ στο βαπορί με τή βάρκα τού Τελωνείου.

— Δυστυχώς άδύνατο, είπε.

— Μήτε να έγγυηθῃτε για τή ζωή μου;

Ο ΜΕΓΑΣ ΠΑΝ ΔΕΝ ΠΕΘΑΝΕ

ΤΗΣ ΘΑΝΟΥ ΔΟΓΑΝΗ

Κεφ. III.

Πολλοί μ' έμνωσαν, νόν δ' έμν ους έαδε,

Τό πανηγύρι και τή γλέντια τελείωσαν και οι ξένοι έφηναν γιά τόν τόπο τους. Σ' όλο τό δρόμο, είχανé νά λένε γιά τή γιορτάσια και γιά τήν όμορφη τήν κοπέλιστα που νίκησε στο τραγούδι του, σοφούς σουραυλιές. Οι νιοί τραβούσαν γιά τή μακρινά τή μέρη τους με βαρεία καρδιά. Τα πόδια πήγαιναν πρós, μά ή καρδιά άπόμνε πίσω στους Γαλάτες. Σ' έναζαν, άλλα και παρηγοριούνταν ό καθένας σή σκιψη, πώς με τό γύρισμα τού χρόνου σάν θά ξιναπηγαιναν στο πανηγύρι στους Γαλάτες θά τή ζητούσαν από τους γονιούς της κι αν εκείνοι άρνούνταν, θά παραφύλαγαν και θά τήν άρπαζαν. Όταν έφτασαν στίς στάνες και στή γρέκια τους με τήν γλυκειά τή θύμησι τού πανηγυριού και τής Πηγής, νοπή άκόμα, έδωκαν τόνόμα της οι προβατάρηδες στήν πιό άσπρημένη τους άρνάδα, οι γιδάρηδες στήν πιό άσπρημένη τους κατωκούλα κ' οι γελαδάρηδες στήν πιό όμορφη μουσαφίρια τους. Καί μαζιλάνε τή ζωντανούλα με τό καινούργιο τους τόνονα γιά ν' άπαλύνουν τόν καμύλο τους κι όλημερίς άλλοι ψηλά στή βουνά κι άλλοι κάτου στου κάμπους άνιερνούνταν τό καινούργιο πανηγύρι στους Γαλάτες και σουραυλιζαν σκοπούς στόν Πάνα και τραγουδούσαν τό καλό τραγούδι της κόρης.

Ας άφήσουμε τους μακρινούς βοσκούς νά κράζον με τό γλυκό τόνονα τάχαπνεύμε τους ζωντανά, νά τήν ταγίζουν στήν παλάμη γιά νά τους ξεολογονύνται τά πάθια τους και νά λυώνουν από πεθμία τή μεσημέρια στή μοναξιά τους, κι ά. πάμε πάλι στους Γαλάτες.

Σάν άδειασε τό χωριό από τους ξένους πολλές προζενήρες πήγαν τό κατόφλι τού γέρου Βάτου και τής γριά Νομαίας. Νέοι βοσκοί Γαλατανοί κι άλλοι από τήν Κερύνεια, που ήταν εκεί κοντά, τους έστελναν κασίδια άλλος κατωκίδια, άλλος τραγό, άλλος τυριά και βούτυρα και μέλι και τους ζητούσαν τήν κόρη τους. Εκείνοι καμάφοναν και ήταν περήφανοι γιά όλα τούτα, μά δυσκολεύονταν νά δώσουν άπάντησι.

Μικρή είνε άκόμα κι άρπαγη άπαντούσεν ό γέρου Βάτος.

Μά και ή κοπέλλα δέν άποκοτόσε νά δώρη σέ κανέναν τήν προτίμησι της. Όχι πώς δέν ήταν καλοί οι νιοί πού τή ζητούσαν. Όβς πώς δέν άγαπούσε τήν παντρεία και τόν έρωτα. Ίσια-Ίσια πού πεθιμούσε πολύ τά παιγνίδια και τή γλυκειά δλώρη της Άγάτης. Αύτό δά φαίνεται κι από τό τραγούδι πού τραγουδούσε και ύστερα σουραυλίζε στο πανηγύρι. Ήταν ή ίδια ή βοσκοπούλα τού τραγουδιού που έλυωνε από έρωτα στήν έρημιά. Κι άξίζει νά δηγηθούμε τήν ιστορία της πρώτης παιδιτικής άγάτης της, που μόνο ένα κομματάκι της έπεσε από δαυτή στο τραγούδι, που τήν έδόσε:

Ή Πηγή ζούσε σέ μιá σπηλιά, φυλάγοντας τά γιδια της στή βουνά. Έκει ζούσαν σέ σπηλιές κι άλλοι βοσκοί και βοσκοπούλες. Στο χωριό κατεβαιναν μονάχα κατά τή μεγάλη γιορτάσια και πανηγύρι. Με τή σειρά σέ κάθε πανηγύρι άπόμναν οι μισοί στο βουνό γιά νά φυλάγουν όλα τά κοπάδια κ' οι άλλοι ροβολούσαν στο χωριό. Τήν περασμένη χρονιά μ' εκείνους που άπομναν στο σκανοτόπια ήτανε κ' ή Πηγή. Αυτή-ήκε πολύ πού δέν κατεβήκε κ' εκείνη στή μεγάλο πανηγύρι νά δείξη στή χ'όρ του κορμιού της τίς χάρες και νά τρελάγη με τίς σύριγγας τή γλύνα. Μά τή λύπη της εκείνη τήν έμνά κωνε ή συντροφιά ένός βοσκόπουλου τού 'Υλα, πολύ μικρότερου της, από τήν Κ.ρυνεία που φυλάγε κι αύτό κατά κείνα τά μέρη τά προβάτα του. Ήταν ένα άγοράκι σκουμπουλό κι' όμορφο με ήμερα γλυκά μάτια σάν της άρνάδας, με μάγουλα ροδοκόκκινα, που τά χαϊδεύαν-χερμαπα-γόνια χερμασά σταμπά σταφυλιών κι' μπουλι-τοές τόν ξανθόν μαλλιών του. Ήταν θαρροδί-σες ό ίδιος ό Έρωτας. Μ' αύτό ό βοσκαρούδι ή Πηγή έκανε συντροφιά όλημερίς. Ένα μεσημέρι, όταν τήν γιδια και τά πρόβατα άποτροβι-ούνταν στή ριζοσπείλια και στους ίσκιους, τών έλατών γιά νά στολίσουν, άφηκαν τους άλλους βοσκούς μονάχους ν' άγναντεύουν από τή ράγι ψηλά τό πανηγύρι κάτω κι' αντίκρ στο χωριό και ζήτησαν οι δύο τους ένα άτόμερο καταφύγι. Ήταν μιá μικρή κοιλάδιτσα τριγυρισμένη από έλατα και πεύκα. Άσφονδία άνθούσαν εκεί και καρποφύλλια και φλισκούνα γλωροπράσινα και μελισ-σόχορα μουσχοβολούσαν. Γαργαρη πηγούλα στή μέση κρυφομυρμιουρίζε, πνιγμένη σ' άβυσσά και στή φθάλια. Ένα γλυκύτατο βόμβηρο άφηναν οι

άγριομέλισσες πετώντας σιάνθια τών άσφονδελιών.

— Δέ νάνε πιό όμορφα σά Ήλυσια, όπου άνάμεσα σ' άσφονδελία πλανιέται κοψίος κι' άδειος ίσκιος πιά ό Θεόκριτος, ό Βιώνας, ό Λύκος ό γιδάρης και τόσοι άλλοι, έλεγε ή Πηγή, όταν, παραμερίζοντας τους κλώνους τών έλατών, πρωτοξάνοιγαν σ' εκείνη τή φωλιτσα της γαλήνης.

Κατωίς σοφός γέρου Τεγάτης, παρσιτικός άλλος από τους Γαλάτες τήν είχε μάθει πολλά τραγούδια τού Θεόκριτου και τού Βιώνα, που τα σουραυλιζε κιόλα.

Ή κοπελλά, τραβώντας πρώτη, έσκυψε κάτω, έκονε μερικά φύλλα δροσερού καρποφυλλιού και τά πηλοίσε στή μύτη τού άγορού. Εκείνο πήρε μια βύδαση άναλιν, μισοκλεινώντας τά γλυκά του ματια κι' άναστενάξε. Όπας, προχωρούσαν και βουβαζαν τά ποδια τους στα λαχεία τρυφύλα, πρσίνα βατραχάκια πεδούσαν από τόνά και ήλαλο μέρος. Μερικά πηδούσαν κολούσαν στα φυλλάκια τών βουβών, ζυγαζόνταν εκεί γιά μιá σιγμούλα κ' ύστερα τουμαρίζαν κάτω, δείχνοντας τή σταγιά κοιλία τους. Πολύ τους διασκε-δάσε τό ξαφνισμα τών βατραχών και γελοού-σαν με τήν καρδιά τους. Ύστερα ή κοπελλά, έσκυψε στήν πηγή και παραμερίζοντας τ' άβυσσά γιόμισε τίς παλάμες της νεράκι κ' έδωσε σιγά-σιγά νά δροσιστεί. Άφου έπτε κ' εκείνη και δροσού-βουσε, άρχισαν νά παίρνουν με τό νερό, ραντίζον-τας ο ένας τον άλλον. Κατόπι προκύσαν ταχα κ' έτρεχαν, παριστάνοντας τά κασιόκκια, όταν ξαφνίζονται με τό σουρατό τού γιδάρη, Κι' αφού ιελείωσε και τούτο τό παιγνίδι, ξαπλώσαν στή χλόη κουρμασμένοι. Ή Πηγή άπλωσε τό χερι και μπέρδεσε τά δαχτυλα της στίς μπουκλίτσες τών χερσών μαλλιών τού 'Υλα. Από τή σιγμούλα εκείνη άρχισε νά νοιώθι άκτι άλλο. Ήταν άφωνή ώρα μεσημεριού. Τό αοριστο βόμβηρο τών με-λισσών μυούιασε γλυκά τό μυαλό. Ή βαρεία μυ-ρουσιά των φλισκούων μεθούσε. Ήταν και τό ροσκαρούδι όμορφο πολύ κ' ήταν και μοναξιά. Φυλλάκι δε σάλευε. Ή πνοή της αύρας είχε κοπή στή δυνάμ. Φλογίνα κυμάτα περνούσαν άπαντα κι' έκαίγαν τά μαγουλά της μικρής λογγιτίσας. Κ' ήταν και ό ρομβήρομ τόσο άοριστο και μουδιζε τόσο γλυκά τό μυαλό... Κνιέζε τό βοσκαρούδι σία μακία. Τά γόμ έστι σά φοβισμένο και σα νιροπιασμένο χαμλίκι στα δικά του. Μά ή μυρουδιά του φλισκούων ήταν βαρεία και με-θούσε. Και ή κοπελλά χυμίζε και φιλιζε τό μικ-ρο βοσκαρούδι στο σισμα. Μ' εκείνη τον κρυ-σιαλλεινών ήχο, πού ζυπνισε τή οίγη, θαρρείς κι' ανατρίχιασαν τά φυλλάκια και τά βότανα κ' ένα βαθύ ραυό άκούσι άφηκαν δόλωρα οι γερο-ελατοι και τά πεύκα.

— Ξυνησαμε ις Άμαδρυάδες και θά μάς κά-μουν κακο, είπεν ό 'Υλας. Πάμε νά φυγουμε.

Κ' έτράβηξαν κ' οι δύο τους σκυφτοί κι' άμί-λητοι νά βρουν τά κοπάδια και τους άλλους βο-σκους στή ράγι.

Όλο ταπόγωμα ή Πηγή μιλούσε στόν 'Υλα γιά τόν Έρωτα και τής Άγάτης τά γλυκά παι-γνίδια. Τό άλλο μεσημέρι τόν πήρε και πήγαν σέ μιάν άπόμνη σπηλιτσα. Τόν άγκάλιασε, τόν έφίλησε, ύστερα ξαπλώθηκε κάτω λιγωμένη και τόν καλούσε κοντά της, μά και μ' όλα τούτα ό 'Υλας δέν καταλάβαινε. Κάτι μιλούσε βαρεία μέσα του, μά δέ μπορούσε νά νοιώση καλά-καλά. Εκείνη σά μεγυλνότερη του καιά δυο-τρία χρόνια και σάν πονηρότερη τό καταλάβαινε και τότε σοφίστηκε νά τού παίξη ένα παιγνίδι, πού πιά θά μιλούσε ή ίδια ή φύσι μονάχη της και θά τελείωναν όλα.

Τό παρόλο μεσημέρι τόν πήρε και πήγαν σέ μιá κρυφαλλένια γούρνα, κρυμμένη άναμεσα σ' έλάτια και πλατάνια. Μονάχα εκεί τήν ήξερε και πήγαινε πολλές φορές και λούζονταν εκεί και καμαρώνε τίς δόλωχτες όμορφες τού γυμνού κορμιού της.

Γιά νά τιμήσουμε τίς νύμφες, τού έπει, πού προσταίνονται κι' άγαπούσε τους βοσκούς, δέ φτανουν μονάχα τ' άρεσώματα, αύτοί και σύριγγες και τουμαρίκια ραβδί, πού πάμε κ.ι. κρε-μούμε στή σπηλία τους. Πρέπει νά παρασταί-νουμε και σκηνές από τή ζωή τους. Έτσι έγώ θά γίνω νύμφη έτούτης της λιμνούλας κ' εσύ άκούρα, πού θά κρυφοκνιέταις πίσω από κείνο τόν κοντόχοντρο κορμό τού πλατάνου. Ίδν βλέ-πεις πού μοιάζει σά γεροσάκιους με σισμα τήν κουφάλα στή ρίζα, άπ' όπου ξεπετιέται ή γόρ-γαρη άνάβρα και γένεια τά μακρουλά τά χότα πού κρεμούνται δόλωρα και δροσιστάζουν; Τρέξε και κρύψου και θά κνιτάξεις μονάχα διαν μ' άκούσης νά μπειν στο ιερο. Και τή στιγμή πού θά καμαρώνω στόν κρυσταλλινό καθυερη τό κορμι μου θά χυμίζεις κατά πανου μου γυ-μνό, κ' εσύ. Έγώ θαφίκα ταχα μιá κρυφίτσα τρομού μά μη φυβήτης νά μ' άγκαλιάσης. Νά, έτσι θά τιμήσουμε τίς νύμφες και τους σαιήους κι' όλα τά πνευματά του λογγού γιά ιάνε παντα καλά-βουλά.

Τό βοσκαρούδι κρύφτηκε πίσω από τόν κορμό πού τούδειξε στόν όχο της γούρνας. Ή πονηρή κοπέλλα γυμνώθηκε και μπηκε στο νερό. Ένα σαρτάρισμα έλαφρό, γλυκό έδρασε τό κορμάκι, χυνοτό κοτσάνι λουλουδιού τών νερών και μιá μικρά σιγμούλα πιάστηκε ή πνοή της. Ήταν γιά άληθινή νυφούλα της μουσικής πηγής. Τό νερό τήν έφτανε λίγο πού πανον από τά γόνατα. Είχε τίς πλατες γυρισμένες κατά τό βοσκαρούδι κι' ως ύψους και τούκις τά μαρμαρολάμπρα μπρ-στακια κ' έπλεξε εις παλάμες πιασ στο κεφάλι-μά στάσι τάχα που περνουν οι νύμφες—τό νιό,

F. BRAMLEY.—«Αυγή χωρίς έλπίδα».

Tate Gallery Λονδίνου.

Ό Bramley έγεννήθη έν Lincolnshire τό 1857 και άπέθανε τό 1915. Άπέκτησε φήμη διά τών μεγάλων ρεαλι-σμών και τό πάθος τών θεμάτων του. Ή άνω εικόνα είνε μοναδική άντίληψη εις τους κρητικούς πού ύποστηρί-ζουν ότι ή πνοή δράματος είνε έλευθρία εις μιαν εικόνα.

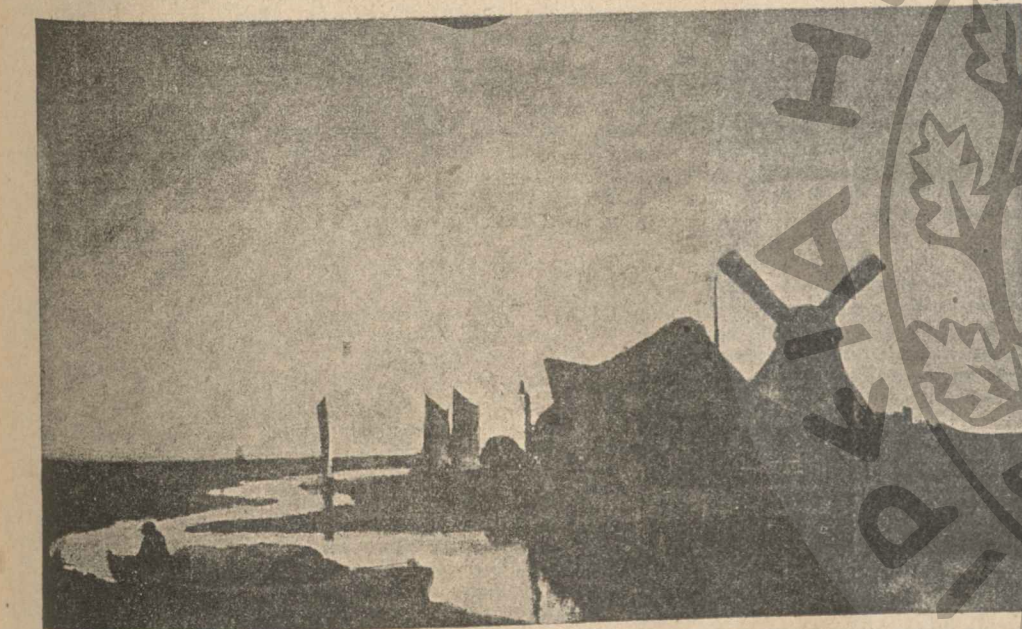
τάμλαχο κορμάκι ό 'Υλας τό παρώκιοιζε μ' όμορφοχέμο, αλαβάστρινο άμφορέα πούχε λαβές τά μπρασάκια της. Μιάν άτίλια ήλιου μπαινόν-τας από καποιο φεγγίτη άνάμεσα στίς φυλλοσιές τού πλατάνου χτυπούσε στόν καθρέφτη της λι-μνούλας, κι' όπως άντιφεγγούσεν ή άντηλιά και παιγνίδιζεν δόλωρα σά κρουστά, παρθενικά γρά κι' άπάνω ως τά πλευρά και τους στρι-γ-γυλούς ώμους, έντυνε σά με φωτεινό κι' όλοδιά φανο χιτώνά τίμολέυτο κορμι και τούδινε κάτω τό έστικό.

Ό μικρός λογγίτης άπόμνε χανωμένος. Ή νυφούλα έσκυψε τό κεφαλάκι νά χαρή τίς όμορ-φίες της. Τότε σέ μιá σιγμούλα, όνειροπαμμένη ως ήταν, ξεχώρισε μέσα στόν καθρέφτη τού νε-ρού δύο μπουκλίτσες ξανθών μαλλιών κι' άνά-μεσα ένα προστάκι με δυό μάτια γουρλωμένα πού κνιτάζαν στό γάγορο νερό τίς όμορφές που δέ φαινονταν. Εκείνη ή ιαζάρια τό κατά-λαβε και χαμογέλασε, μά δέ μίλησε. Ή καρ-δούλα της σφυροκοπούσε. Ή φύσι, έπει με τό νύ της, μίλησε τέλος στήν ψυχή τού άμαθού λογγίτη και τούδειξε έν, έπειρε. Μα τό φταχό βοσκαρούδι πάλι συνεπαρμένο από τήν όμορφη, άρχισε νά ύπομνίζεται μήν ήσαν πραγματική νυφούλα, ή κοπέλλα πού τούδινε ως έκει, ή τάχα καί τσα από τίς άκόλουθες της Άρετίμους κ' ελγε άκούσι άλλους από ένα γεροβουκόλο πόσο σκληρά έκδικούνται σιγές τό θνητό, πού θά τύχη νά ίδω τή γυνή όμορφα κ' ελγε.

Ένα φύλλο σταλάζοντας από τόν πλατάνο έπεσε στή γυνή της πλάτη και σάβησε κά-ω-κάτω. Τό νεό κορμάκι σπάρσε: και ή κοπελλά τσα, άφόνοντας κρυαγή πραγματικού τρομύ, τάχτη πέρα στόν όχο κ' έπεσε στή χαμυκόλαδα. Τό βοσκαρούδι στή σασισμάρα του, πιστεύοντας πιά πώς ήσαν πραγματικά δει ύπομνίζονταν, πηδσε πρós τό πίνω κ' έφυγε τρομαγμένο. Όβς φάνηκε ξανά. Ύστερα από δυό μερες ήρθεν ό πατέρας του και συμάζεψε τό κοπάδι και πέ-ρσε πρós τής Κερύνειας, τά βουνά.

Ή Πηγή πέρνοντας μιάν από τίς σκηνούλες αύτού τού παιδικού ειδολλίου, ταίριαζε τό τραγούδι πού τή δόδεσε στο πανηγύρι και τί-μησε και τήν πατρίδα της. Τόν ήθελ' τό γάμο και πεθιμούσε πολύ τά παιγνίδια της Άγάτης. Μά δι γιά τήν άμα. Ήδελε γιά λίγο καιρό άκόμα νά χαίρεται και νά καμαρώνη στή γούρνα τίς όμορφές τού άμάλαχτου κορμιού της. Τρύ-μαζε κιόλα τόση μικρή νά δοκιμάση τους πόνου. της γένας. Με τό βοσκαρούδι από τήν Κερύνεια μπορούσε νά γευτεί άκίνενα τή γλυκειάν όπώρα. Μ' όσα κι' άν της έλεγαν οι πιχίδειες προζέ-ντες δέν ήθελ' ν' άκούση. Συλλογίζονταν κι' από ήλαλο μέρος πώς άφού τόσο και ιόσι νιοί γι-δάρηδες και προβατάρηδες και γελαδάρηδες και κνιηγή τή ζητούσαν, μπορούσε με τή ηνυχία της νά διαλέξη τόν καλλίτερο. Οι γονιοί της δέν τήν έβριζαν άν και τήν είχαν μοναχοκόρη και λα-τρευόσαν ν' άγκαλιάσουν έγγονακια.

(Έχει συνέχεια)

OLD CROME.—«Ανατολή σεληνης».

Έθνική Πινακοθήκη, Λονδίνου.

Ό Γέρου-Κρόμ έγεννήθη τό 1766 εις τό Νόριτς μιάν από τας πλουσιότατες εις φυσικάς καλλονάς κομητείας τής Άγγλίας, όδόναν και ήν' ήλθε θέματα δια τούς πινάκους του. Τά πλείστα τών έργων του έπωλήθησαν έν τή πατρίδι του εις τήν Βασιλικήν Άκαδημίαν έξέθεσε μόνον δεκατέρα. Άπέθανε τόν Άπρίλιον τού 1821.

ΟΙ ΘΡΗΝΟΙ ΜΙΑΣ ΧΑΝΟΥΜΙΤΣΑΣ ΣΤΗ ΜΕΚΚΑ

ΑΠΟ ΤΟ ΥΠΟ ΕΚΤΥΠΩΣΙΝ ΒΙΒΛΙΟΝ ΤΟΥ Κ. ΣΩΚΡ. ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ

«Εις τή Άδυνα τού Ίσλάμ».

Είχαμε άναβή τήν σκάλα της οίκιας τού φί-λου μου Άροβος Άμιν Κάμπι, έπιστρέφοντες περ τήν δεκατρήν νυκτερινήν από τήν έπίσκεψίν μας εις τήν «Κάμπαν» τήν πρώτην έσπέραν τής άφίσεώς μας εις τήν Μεκκαν και ήτοιμαζόμεν νά εισέλθω εις τό δωμάτιόν μου τού τρίτου όρόφου διά νά κατακλιθώ, ότε ό φίλος μου Άμιν έφέν-της μου έπτε, «ά, θελετε μήν άφάγετε φώς και μείνετε λίγο όπισω από τό καφάσι τής βεράντας σας κνιτάζοντας εις τήν άντικρυνή οίκίαν με τό φωτισμένα παράθυρα. Θα ίδητε κάτι πού δέν έ-χετε χαμίαν άλλην εύκαιρίαν νά κνιτάξετε έδώ εις τήν Μεκκαν».

— Και διατί νά μήν άνάψω φώς; ήρώτησα π-ριέρος.

«Άπλούστατα, διότι παρατηρών από φωτισμένο δωμάτιον θά γίνετε όρατός και θά κλεισθούν ά-μεσως τά άνοικτά καφάσια και οι κουρτινές της άπεναντι χανούμ, ή όποία μη γνωρίζουσα άκόμη τίς έγύρους από τή Δεσδιδ και βλέπουσα σκοτεινήν τήν αϊθουσα της ύποδοχής, δτου θά κοιμηθήτε, ένθαφόνεται και άνοιγει τά παράθυ-ρά της διά νά τήν δροσίξη ή νυκτερινή δροσιά. Είτε β-βαία ότι κανείς άνδρικός όφθαλμός δέν τήν βλέπει, διότι διαν έγώ άπουσιάζω δέν μένει κανείς στο σπίτι μου εκτός από τήν κυρίαν μου και τήν μητέρα της πού είνε κατάκλειστες στο χαρμαλί τοι τετάρτου όρόφου.

Μέχρις αύριον ή γειτόνισά μου ίσως μάθω δι' εύρισκομαι εις τό σπίτι μου και τότε τά παράθυρα θά κλεισθούν έμνηκίως».

Ό διαβολάνθρωπος Άμιν, πού έννοούσε με τήν άνεάντηλτον άνεξίτητοκείαν του νά ικανοποιή τήν άληστον περιεργειαν μου διά κάθε ανίγμια και κάθε μουστήριον της Μεκκας, ελγε άνιληφθή τήν ένδομυον έπιθυμίαν μου νά ίδω έπί τέλους ένα πρόσωπον γυναικείον άκάλυπτον και έπωφε-ληθη τής εύκαιρίας νά μου προσφέρη τό ποθού-μενον, χωρίς προσωπικήν του ζήμιαν....

Καθ' όλην τήν ήμεραν τής άφίσεώς μας εις Μεκκαν, καθώς και τήν έσπέραν τού περιπάτου μας στο μεγάλο Τεμενος της «Καμάτας» συνητή-σαμε έκαιοντάδας γυναικείων, άλλα πλην τών γνω-στών μας μελαχροινών βεδουινών ή χωρικών της ύπαιθρου χώρας, πού δέν κάλυπτονται, όπως αι φελαχίσσαι της Άλύτου, σούδεμιάς άπολιτως γυ-ναικούς της μέσης και της άνωτερης τάξεως είνε δυνατόν νά μαντεύση κανείς τό προσωπο, όπισω από τόν μαύρο πυκνό φερετζέ, πού τό καλύπτει και τήν μαύρη κομικήν κουκούλαν πού σκεπάζει άστροπόστα τήν κεφαλήν. Τόν ίδιον γυναικείον σόχ ήσαν τίνε όρατά τό σκέλη μέσα στα άκαλυ-πτα, στενόμακρα, χρωματιστά, βαμβίκερά σαλβα-ρια, πού τους άφαιρούν κάθε γυναικεία χάρι και

τους προσθέτουν άνυπόφορη άσχημίαν.

Τήν περιεργειάν μου ήρεθισαν όσα ρωμανικά περ τής ειδολλιακής ζωής τού Μωάμεθ και τών έρώτων του εις ήλικίαν 50 έτών και άνω με ό-ραιοι πάντοτε γυναικας, είχαν άναγνώστη γεγονός, πού ήγχετο εις μεγάλην άντίθεση με όσα έβλεπα, τόρα άποτρόπαια εις τους δρόμους τής άγίας πό-λεως. Πώς ήτο δυνατόν νά έρωτευέται ό άραι-οπαθής; προφήτης με γυναικας, άι όποίαι και άν ήσαν φυσικάς όραιοι παρουσάζοντο με τήν άπο-κρουστικήν περιβολήν των ως σιάχχρα, ως μπα-πούληδες, ως καριάβαλοι; Και διατί νά εμφανί-ζονται με τούτην άκαλίστησιν και πρδ πάντων ή ισια θηλυρεπή περιβολήν, άντιθέτως πρός τους άνδρας, τους ένδυμένους όραιοις χυνοστα-νύροις ποδήρεις μανδίας, μεταξιά ζιπονία, κεντημένα ζωνάρια, φορούντας πολύχρωνα χορι-τωμένα, αλπακία, θαμισίας κουφάρια με χρου-σούς και στολισμένους με χρυσές κιάδενες, με πλύ-ταμα δαχτυλίδια, με άργυρά ή έπίχρυσα και πε-ποικιλμένα δρεπανοειδή χαντζάρια κ.τ.λ.

Η άποκάλυψις, πού μάς έπεφύλασσε τό έναντι φωτισμένο δωμάτιο μου έλυσε πολλές άπορίες και με έξήγαγε από τήν πλάνην, τήν όποίαν θά έφερα μαζί μου φεύγον από τήν μυστηριώδη γε-νέτειραν τού Μωάμεθ.

Καληνυχτίσας με ό Άμιν έφφέντης μου προ-σέθεσε μειδιών τήν περιεργον όράσιν: «ήταν ζυ-πνήσωμεν νά μου θυμίσει νά όσος διηγηθώ μιαν ιστορίαν από έκείνας πού όδες άρσενον, σχετικώς με τήν χανουμίτσαν αύτήν, πού θά λάβετε τήν άγαρίστησιν νά ίδητε.... άκάλυπτην».

Έκαληνύγτισα τόν φίλον μου και τότε τά παράθυρα θά κλεισθούν... χωρίς φόβον, άλλα με πά-θος!

Μία αϊθουσα εύρύχωρη, στρωμένη με θυμασί-ους τάπητας και ένα νιφάνι με τά απαράτητα βελούδινα μωξιλάρια χυνοσκέπνεται και τά πλού-σια μετάξια σκεπάζονται, ένας χρυσός μεγάλος καθρέκτης και δύο τρία χορηζόμενα κεντήματα με άραβικά συμπλέγματα, πορφανώς ρητά τού Κοραίου και εις τόν τοίχον τού νιφάνιού κρε-μασμένο από χαρτί ένός πρόσωπου σάκκου ένε μουσικόν όργανον, όπερ άπεδείχθη άργότροπον δι' ήτο τό προσφιλές εις τόν γυναικείον κόσμον της Άνατολής ούτι.

Η αϊθουσα έφοιέτο από κρημαστήν μεγάλην λάμπαν πετρελαίου και ή άποσπασίς της από τόν κοίτανά μου ήτο μόλις 7-8 μέτρα, διατί οι όρό-μοι της Μεκκας εις τας συνιχτάς είνε πολύ στε-νοί, κάποτε τσόν στενοί όστε νά δύναται τίς νά πηδήση από τόν έναν έξώστη, σάν άλλο, Έμπο-ρως γυναικείν νά πρνεργαζομένη έκ τού άρααίος και τήν τελευταίαν λεπτομέρειαν. Τό πρώτισμένο δωμάτιο ήτο τό άδύτον χαρμαλίκι της οίκιας.

Αυστηρός ούδεις άνδρικός έφαινετο έντός αύ-τού και τούτο με έστενωχόρει και ήδεσε τήν άσχημίαν μου. Ήκουον όμως μιάν βραγύντη φωνήν και ένα γεροντικόν ήχη από τό έσωτερικόν δωμάτιον, πού έπρόδιδε τόν εκεί εύρισκόμενον και έμυλούντα Άραβ άκροδεσπότην. Επί τέλους άνοίγει ή εις τό βάθος ύψηλή θύρα κι' εισέρχε-ται εις τήν έσημη αϊθουσαν εις λευκοπόων γέ-ρων 65-70 έτών κρυμμένος άπ' τα χότια, έν-λευκόν νυκτερινόν ακοιφόν εις τήν κεφαλήν, έν-δεδυμένος τά νυχτικά του και κρατών χειρομπα-ρένιο τεράστιο κομβόλι, όστις καθυπνόνθη εις τό παράθυρο, έσάστη όλιγον, ως δια νά άναστή-ξη καθαρόν άέρα, έκύττασε πρds τόν άνω όροφον της οίκιας τού Άμιν έφφέντη και κατόπι με τάς τρυμώσας χειράς του κατεβήκατο τό ύψωμένο καράκι, πρώτον τού ένός και έπειτα τού άλλου παραθύρου και έσυρνε έσωθεν τά παραπέτασματα.

Μετά τρια λεπτά ήκουσα τόν ίδιον γεροντικόν ήχη εις τόν δρόμον παρά τήν έξώστην της ίδίας οίκιας. Επρόσθετα άπορόβας και διέκριναν τόν πολύν γέροντα νά επαναπαύεται επί έλπίου καναπέ σταυροποδητή μαζί με άλλους δυο τρεις γειτόνας τού όμοιους ένδεδυμένους τά νυχτικά των και άπομεινώντας σιωπηλά τά κομβόλια των. Είπε συνήθως τών κατοίκων της Μεκκας νά δια-γινονται τας έσπερας των όσας εις φίλικους ήμι-λους παρά τας έξωστας των οίκιών των, όπου κάποτε βαρυνόμενοι ν' άνέλθουν τίς άτελείωτες σκάλες (αί οίκιας είνε με τέσσαρας, πέντε και έξ όρόφων) πού φέρουν εις τας κοίτας των, προ-τιμούν νά μένουν έκεί δόλοληρον τήν νύκτα, ίδιως κατά τόν μήνα τού Ραμζανίου, πού ύποχρύνον-ται νά ζυπνούν διά τό ψέμα και τήν προσευχήν και πάλιν νά κοιμώνται.

Ήτοιμαζόμεν νά κατακλιθώ με τήν άνέλπιστη

Η ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΟΥ ΚΑΜΠΟΥΝΙΟΥ

Στην ολοκάθαρη ατμόσφαιρα της βαθείας αύγης που δεν ξεχωρίζουν ακόμη καλά-καλά από την νύκτα ακούστηκαν ή βραχνή συριμένη φωνή του διόλου της φυλακής που καλοῦσε τὸν πλήρωμα της «Ναυκρατούσας» ἰά σημάδι. Καί μαζί σγεδὸν με τὸ παράγγελμα τῆς ἐγείσεως, ἄλλο παράγγελμα χαρούμενο ἐκδιούνησε σὸν ἄερα, καί οἱ ναῖτες ἔσπευσαν στὴν κοίτινα νὰ πάρουν τὸ πρωῒν τὸν φασκόμηλο.

Ἐνα κρουσὸ φῶς ἐκύνετο στὴν ατμόσφαιραν ἀσμίχρουν καὶ θαμπό. Τὸ φεγγάρι κρυμμένο μέσα στὸ διαλυμένο συνέφωμα τοῦ οὐρανοῦ δὲν ἐφαίνετο. Ἀπὸ ὅλους ὅμως τοὺς πόρους τῆς ψυχῆς σου ἦτο ὑποχρεωμένος νὰ παραδεχθῆς ἕνα ὄρατο φεγγάρι π-ὺ ἐξάρχει στὴν ατμόσφαιρα τῆς εὐμορφῆς καὶ γλυκερᾶς ἐκείνῃ μελίχρα. Ἦτο σὰν πυκνὸς ἀέρας διαλυμένος μέσα σ' ἕνα ἀπέραντο ποτήρι σελινόφωτος, ἡ σὰν ὀμίχλη ποὺ ἐπότησεν ἕνα βαρβαρὶ καμμένο ἀπὸ ἄερα καὶ φῶς.

Ὅσο ἐπερυν ἡ ἡμέρα ἡ ἐλαφρά ὀμίχλη διελύετο καὶ τὸ φεγγάρι ἀστρίψε καὶ ἔγανεν ὁλόενα τὴν συμπαθητικὴν ἀστροδα του. Κι' ὁ ἥλιος ἐπλησίαζε ἰά φανὸν στὸν ὁρίζοντα τῆς θαλάσσης σὰν κόκκινη γλωσσίστα κοριτσῶν. Τώρα ἡ ἀνατάλλουσις τοῦ φεγγαριοῦ στὴν ἀνάλαφρα ρουτιδωμένη θαλάσσια ἀπὸ τὸ στεριανὸ ἀέρι, ἔδινε τὴν εἰκόνα πανοῦ φηροπούλας ποὺ περνᾷ ἀπὸ κοντά.

Αὐτὴ τὴν ὥρα καὶ πρὶν ἀρχίσῃ ἀκόμη ἡ δουλειὰ τοῦ πλοσμήματος τοῦ καταστρώματος, ἕνα σῆμα σηκώθηκε ἀπὸ τὸν Ἀβέρωφ σὲ ἄλλα καράβια τοῦ στόλου, ποὺ οἱ οἰκιστὲς μετ' αὐτὸν ἔχον ἰδῆ πολλὰς φορὲς τὸ μετεφρασέν ἀμέσως χωρὶς νὰ καταφύγουν στὸ σηματογράφο.

— Τριακόσια τριάντα καὶ πέντε.

— Ἀπόδοτε αἶνε ἐτέρου σημῆτος.

Αὐτὸ ἔλεγε τὸ σῆμα τοῦ Ἀβέρωφ.

Τὸ πρᾶγμα ἔβλεπεν ὅλο τὸ πλήρωμα τοῦ ἀντιτορπιλικῆς σὲ ἀνησυχία. Ἦ ἀταγὴ ἦτο ἐντελὸς ἐμφανίσι. Καὶ ἐνθ' οὗ ἀντιτορπιλικῆς ἐτοιμάζετο πρὸς ἀπαρση, καὶ τὰ ἄλλα ἀντιτορπιλικὰ καὶ θαυρητὰ ποὺ ἦσαν σὲ Μυδρὸν ἔκταναν τὶς ἰδίαις κινήσεις καὶ ἀνιγνέλλαν τὶς ἐτοιμώσεις τῶν μετ' αὐτὰ σφουρίσματα. Τὰ βουνὰ τοῦ Μούδρου ἀντιπαλοῦσαν ἀπὸ τὰ σφουρίσματα ποὺ ἐπὶ πλάσι ἀσπάζοντο στὸ ἄπειρο καὶ κατακυλοῦσαν πάλι στὴ θαλάσσια σὰν ἦτοι κεραυνῶν.

— Τὸ διάβολο νὰ τρέχῃ προῖ-προῖ, ἀκούστηκε νὰ μονολογῇ ὁ κυβερνήτης, ἐνθ' ἀνέβαινε τὴ γέφυρα γιὰ νὰ ἀναλάβῃ τὴ διεύθυνση τοῦ καραβιοῦ. Νὰ ἦτο τιμωχίστον καμμιὰ εἰδήσις γιὰ τὸ «Χαμυδιέ».

Ἦ ὑπόθεσις αὐτὴ τοῦ καπετάνιου ἐπῆρε σὲ διάστημα ἐλάχιστο, λιγώτερο ἀπὸ πέντε λεπτά, μορφὴ πραγματικότητος. Οἱ ναῖτες ἐβραβίωναν καὶ ὅλας πῶς εἶχε φανὸν τὸ «Χαμυδιέ» μετὰ τῆς Χίου καὶ Μυτιλήνης. Ἄλλὰ οἱ πληροφορίες δὲν ἐσταμάτησαν ὡς ἐδῶ. Στὸ δρόμο του εἶχε βυθιστὴ τὸ «Μοκλὰν» καὶ κάποιον ἄλλο ἔμπορικόν. Ὁ στόλος δὲ διευνθύνετο κατὰ κεῖ γιὰ νὰ χτυπήσῃ τὸ «Χαμυδιέ».

Ποῦ εἶχαν μάθει καὶ κατὰ ποῖο τρόπο αὐτὲς τὶς λεπτομέρειες κι' αὐτὲς τὶς εἰδήσεις μέσα στὸ καράβι δὲν κατανοοῦσε μυστήριον, ἀν τὸ καράβι δὲν εἶχε τὴν ἐφημερίδα του ποὺ δὲν ἔπαυε νὰ βράζει ὅλο καὶ νερὸ ἐκδόσεις. Κάθε καράβι εἶχε καὶ τὴν ἐφημερίδα του, μὰ ὅλες εἶχαν τὸ ἴδιον ὄνομα «Ἐφημερίδα τοῦ Καμπουνίου». Καμμιὰ δὲν ἐτυπώετο μετ' αὐτὸν πρᾶσιον τρόπο μετ' αὐτὸν ὅποιον βγαίνει κάθε ἐφημερίδα ἀπὸ τὴν ἐποχὴ τοῦ Σέφερ καὶ τοῦ Γουτεμβέργιου ὡς τὴν τωρινὴν ἐποχὴ τῆς λινοτυπίας καὶ τοῦ κυλινδρικοῦ τυπογραφίου. Χωρὶς νὰ ἔχῃ ἡ «Ἐφημερίδα τοῦ Καμπουνίου» τυπογράφους, ἀρχιγράφους, μηχανικούς καὶ πιεστήδες δὲν ἔβγαζε γιὰ τοῦτο ὀλιγώτερο κανονικά, κι' εἶχε ἀπεναντίας σπαρτιαστὴν εἰδησιογرافίαν, ποὺ δὴ τὴν ἐξήλθαν οἱ μεγαλόσημες ἐφημερίδες τῶν Ἀθηνῶν.

Εἶχε καὶ ἄλλες πρωτοτυπίες ἡ «Ἐφημερίδα τοῦ Καμπουνίου». Τὰ κεφάλαια στοιχεῖα, τὰ παχέα, τὰ ἡμίμαυρα, τὰ χονδρὰ τῶν δώδεκα, τὰ μικροσκοπικὰ τῶν ἑξῆ στιγμῶν, τὰ βυζαντινὰ, τὰ

νεσεύλουζιόν, ποὺ μετ' ἔχανε νὰ δοκιμάσῃ ἡ φάρος, ὡς ἐνόμιζα, τοῦ Ἀμίν ἐφφέντη, δετ' ἀντελῆ-φθην νὰ φηνοταί σιγά-σιγά τὸ κλειστόν καφάσι καὶ νὰ προβάλλῃ ὡς ἐνός πλαισίου, μία καλλιγραφικὴ γυναικεῖα οὐλονέττα, ἡ ὁποία καὶ ἀπεσφύθη γρήγορα εἰς τὸ βάθος τῆς αἰθούσης.

Κατόπιν ὅμως ἐπλησίασαν ἐκ νέου τὸ ἀνοικτὸν παράθυρον, ὡς διὰ νὰ ἀποκαυτοσθῇ τὴ γίνεται κάτω εἰς τὴν ἐξώθυρον καὶ εἵπειτα ἐρρίφθη ἀνύποπτη ἐπὶ τοῦ χαμηλοῦ ντιβανιοῦ ὑπὲρ, εἰς στάσιον κουρασμένης δδολίσσης μετ' αὐτὴς συμπελεγμέναις ἀνδρὶν τῆς κεφαλῆς καὶ μετ' αὐτοὺς ἀνέβησαν τὴν ὁροφὴν....

ἀρχαῖα, τὰ ἐρζεβίλ, τὰ γοτθικά, τῆς Λειψίας τοῦ Γεωργίου, καὶ ὅτι ἄλλο στοιχεῖον εὔρεν ἡ ἰδιοτροπία τῶν ἐκδοτῶν τῆς ἦσαν πράγματα ἀχρηστα. Ἀκόμη δὲν ἐχρησιμοποιοῦσε διόλου μελάνην καὶ δὲν εἶχαν ἀνάγκη ἀπὸ τὸ περιττὸ καὶ πολυέξοδο αὐτὸ σεντόνι ποὺ λέγεται χαρτί.

Ἦ «Ἐφημερίδα τοῦ Καμπουνίου» εἶχε πάρει αὐτοδικαίως τὸν τίτλον τῆς ἀπὸ τὸ μέρος ποὺ ἔβγαζε. Τὰ γραφεῖα τῆς καὶ ἰά τυπογραφεία τῆς ἦσαν τὸ καμπουνί, τὸ διαμερίσμα τῶν ναυτῶν.

Ἀκόμη μιά τελευταία πρωτοτυπία τῆς ἐφημερίδας αὐτῆς. Εἶχε τὸ προνόμιον νὰ μὴ ὑπόκειται στὸ μωμπούλα τῆς κυρίας Ἀναστασίας καὶ τοῦ ψαλιδιοῦ τῆς μὰ ἔβγαζαν ὅμως πάντα ἱεροκρυφίως καὶ μετ' αὐτοῦ τὸν τρόπο. Ὑστερὰ ἐκκυκλοφοροῦσεν ἐλεύθερα, χωρὶς νὰ μορσέσῃ κανεῖς νὰ ἀνακαλύψῃ τὸν ἐκδοτὴ τῆς. Ὅταν ἡ «Ναυκρατούσα» ἐπέσας κοντὰ ἀπὸ τὴν ναυαρχίδα ἐλθε τὴν διαταγὴ μετ' αὐτὴν διὰ βραχύνων νὰ τραβήξῃ ἐμπρὸς καὶ πρὸς τὰ δεξιά τῆς. Ἄλλο σῆμα δὲν ἐδόθηκε. Ἦ ἐφημερίδα ὅμως ἦρε τὴν εὐκαιρία νὰ βγάλῃ νέαν ἐκδοσί.

— Δὲν τὸ εἶχα προαναγγεῖλει; Πηγαίνουμε νὰ χτυπήσωμε τὸ Χαμυδιέ.

— Ποῦ, σὲ ποῖο μέρος; ἔρωτοῦσαν οἱ ναῖτες.

— Τηρεῖται μυστικότης, ἐπ' αὐτοῦ. Ἀπάντησεν ἡ ἄλλη ἀμέσως κατόπιν ἐκδόσεως ἐκείνο τὸ ὅποιον δύναται νὰ ἀνακοινωθῇ εἶνε ὅτι ὁ «Ἀβέρωφ» μὲς ἑτήρη δίστα του γιὰ νὰ κάνομεν ἐπίθεσι μετ' αὐτοῦ.

— Ἄλλοι ὅμως εἶχαν καὶ τὶς δικῆς τῶν γνώμες, ποὺ ἦσαν ἀμετρετὲς πρὸς τὶς πληροφορίες τῆς ἐφημερίδας τοῦ καμπουνίου.

— Εἰδότε τὸ σῆμα ποὺ μὲς ἐσήμασαν; Εἶπεν ὁ οἰακονόμος, Ὁρισμένους ναυμαχία θὰ ἔχωμε....

— Καὶ τί σήμα ἔχει τὸ Σάββατο;

— Ἀμ ποῖ ἐξέ σέσι; Ἦ Παροικεὺς εἶνε ἡ Κυριακὴ τῶν Τούρκων, καὶ τὸ Σάββατο ἡ Δευτέρα τῶν. Θὰ βρῶντε ξεκούραστοι.

Ὁ στόλος ἔπλεε μετὰ τῆς Τενεδῶν καὶ Μυτιλήνης. Ἦ Τενεδῶς αὐτὴ ἡ αἰώνια ἀνάποδο κούταλα, ἐμεγαλὼν ἐνθ' ἡ Μυτιλήν ἐπιβλητικὴ καὶ μεγάλη ἐξεδιπλάνε ἀκούσαστα τὰ βουνὰ τῆς. Καὶ βαθεία ἀνάμεσα στὰ δύο νησιά ἡ Μικρὸ Ἀσία ἐκλυμβούσε στὴν θαλάσσαν ἐκκαλοῦσε τὰ καράβια.

Στὸ φρούδ τοῦ καβῶν τοῦ Μπαμπὰ ποὺ ὑψώετο ἐπιβλητικὸς πάνω στὴ μικροασιατικὴ ἀκτὴ, ἐράντασε σὰν τυπωμένο ἕνα χοροῖ. Ἀπὸ τὴν ἀποστασί σὺ ἐθιμίζεν ἀδελὰ ἐβραμμένης τοπογραφίας, τὸν παλιὸν καλὸν χαλκογραφίον.

Ποκνὰ πρᾶσινα δένδρα ἐκύκλιζαν τὸ χωριὸ καὶ τὸν διεσχίζαν, καὶ μέσα ἀπὸ τὰ σπῖτια καὶ τὸ πρᾶσιον ἐνοιωθε τὴν ἑστὴ τῶν ἀνθρώπων νὰ κυλᾷ πάλλουσα μέσα σὺν τοῖς δρόμοις καὶ στὰ μεντάνια. Καὶ πάνω ἀπὸ τὸ στέγαμα τοῦ χωριοῦ ἀνέβαινε τὸ πρᾶσιον τοῦ βουνοῦ παῖρο σὶς ράχες του. Ἦ φύσις γεμάτη, μετωμένη, ἐκκορτίζε τοὺς θυμολογίους σὺ ἐθιμίζεν χυμολογίους καὶ τὸ χονδρὸ αὐτὸ πρᾶσιον χτυποῦσε τὰ μάτια καὶ ἐφθανε βαθὺ ὡς τὰ καράβια.

Τώρα ὁ στόλος ἔβλεπε πλῆρην κατὰ τὰ Λαδρα-νέλλια. Ἐνα ραδιοτηλεγράφημα ποὺ ἔστειλεν ὁ «Ἀβέρωφ» στὴ «Ναυκρατούσα», ἔλεγε:

— Ὑποπτον σκαρὸς διακρίνεται ἐξερχόμενον τῶν Στενῶν. Διακρίνεται σὲ τὰς λεπτομέρειας του;.

— Εἶνε πολεμικόν, εἶπε κι' ὅλας ἡ Ἐφημερίδα τοῦ καμπουνίου. Σίγουρα θὰ εἶνε τὸ Μετζήτι.

Ὁ στόλος ἐπρωχοροῦσε πρὸς τὰ Στενὰ, καὶ τὸ σκάφος ἐγίνετο πῶ καθαρὸ. Τώρα οἱ λεπτομέρειες τὸν ἐφαίνοντο καὶ μετ' αὐτοῦ μάτι. Οἱ ναῖτες ἐκύτταζαν καὶ ἐφθάναν:

— Εἶνε καταδρομικόν.

— Σὰν θαυρητὸν φαίνεται.

— Ἐγὼ δὲν ἄμψουρα καὶ δὺο καμινάδες.

— Μωρε! Φαίνεται τρεῖς καμινάδες.

Ὁ ἀποστάσεις ὅλο καὶ λιγύστευαν ἀλλὰ ἀκόμη δὲν μπορούσε κανεὶς νὰ ἐξαγορῇ τὴν ἐθνικότητα τοῦ σκάφους. Ὁ δέκτης ὅμως τοῦ ἀουραμάτου ἔλαβεν ἀπὸ τὸν Ἀβέρωφ αὐτὸ τὸ τηλεγράφημα.

— Μήπως πρόκειται περὶ γαλλικοῦ καταδρομικοῦ τύπου Ζουλ Φερού;

Πρὶν νὰ δοθῇ ἀκόμη τὸ τηλεγράφημα ἀπὸ τὸν τηλεγραφητὴ τὸν κυβερνήτην, ἡ Ἐφημερίδα τοῦ καμπουνίου τὴν εἶχε κυκλοφορήσῃ κι' ὅλας τὴν εἰδήσι, μετ' αὐτὴν διαφάνει ὅτι τὸ ὄνομα τοῦ γαλλικοῦ καραβιοῦ ὡς νὰ φθᾷ ἀπὸ τὸ καμπουνί σὲ μηχανοστάσιον εἶχε μεταβληθῇ εἰς Ἀγιο Μιχαήλ. Κάποιαν ἀκόμη ἄλλη φορὰ ἡ ἰδία ἐφημερίδα τοῦ καμπουνίου εἶχε μεταβλήσῃ ἕνα γερμανικὸν θαυρητὸν τύπου Μόλκε εἰς τύπον «Μπουλιντὸν» ἐνθ' οἱ ἀναγνώσται τῆς ἐφημερίδας ἔλεγαν:

— Τὸ διάβολο! Ἦ ἔχουν αὐτοὶ οἱ Γερμανοὶ καὶ καράβια σὰν μπουλιντὸν;

— Ἦ ἐφημερίδα ὅμως ἔδωσε κι' ὅλας τὴν ἐξήγησι.

— Γιατί, τοὺς λένε σκυλογερμανοὺς;

Πραγματικὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην οἱ ναῖτες δὲν μπορούσαν νὰ χανεύσουν κανένα γερμανικὸ ἢ ἀσ-στριακὸ πρᾶγμα, καὶ ἰδίως τὰ βατόρια τῶν. Ἦ πολιτικὴ τῶν δύο Δυνάμεων φανερὰ φιλότουρκος ἐθῶμεν τοὺς ναῖτες. Κάθε καράβι ποὺ ἐφαίνετο μετ' αὐτοῦ τῆς ἀστροπικῆς σημαίας ἦτο καράβι ποὺ ἀνῆκε «σ' αὐτοὺς τοὺς σκύλους τοὺς φιλότουρκους». Τὰ ἀγγλικά πολεμικά τὸ ἐναντίον τοὺς ἐνθ-ῆσιζαν. Δὲν εὐρισκαν, λόγια νὰ ἐκφράσουν τὴν ἀγάπην τῶν γι' αὐτά.

— Γεῖά σου μωρὲ Ἐγγλέζε.

— Κῦτα κάρδος!.....Στοιχίμα βάζω πῶς θὰ εἶνε ἀπ' αὐτὰ τὰ τελευταῖα ντεζόντα.

— Μωρὲ τί ντεζόντα, ἔλεγε κι' ἕνας ἀγγλογερμανικός θερμαστής ποὺ ἔβγαζεν ἐκείνη τὴν στιγμὴ ἀπὸ τὰ καζάνια γιὰ νὰ πάρῃ λίγον ἄερα σὺν καταστρώμα. Αὐτὸ εἶνε σόουπερ ντεζόντα. Ἦ ἐφημερίδα ὅμως τοῦ καμπουνίου καὶ πάλιν ἐθαίμα-βε. Νέο παράφημα τῆς εἶχε κυκλοφορήσῃ μετ' αὐτοῦ τῆς τριτογενεῖς περιόδου τῆς γῆς—οἱ πάγοι, οἱ καρκίνοι τοῦ Βερίαδου καὶ οἱ αὐτοὶ λεγόμενοι ἐρημίται καρκίνοι φέρουν καὶ ἐκείνην καλὴν, ἐνθὺ τῶν ὁσίων ἐναποθέτουν τὸ ὁπίσθιον μέρος τοῦ σώματος τῶν, χρησιμοποιήστες οὗτο ὅμιον μετ' αὐτὸν ἰδίων τῶν ἐν ὅσῳ θάλασσά. Κατὰ τὴν πορείαν τῶν πλάνων ἡ συνθήκη αὐτῆς ἡδραίνθη τὸσον πολὺ, ὥστε ἐπληρώσε καὶ αὐτὴ τὴν κατασκευὴν τοῦ σώματος τοῦ καρκίνου.

Ἐπὶ τοῦ καρκίνου καρκίνων, ἐφοδιασμένοι μετ' αὐτοῦ θάλασσας, ἐπακτινόμενοι μεταφέρονται ἀπὸ τόπου εἰς τόπον πολυπόδες ἢ συμπλέγματα πολυπόδων. Ἐκ τῆς συνδέσεως δὲ ταύτης προήλ-θον πάλιν νέασι λανθάνοντα σχέδια. Ὁ καρκίνος, παρὰ τὸν βαρὺν αὐτῶν θάλασσά, τρέχουν μετ' αὐτοῦ ταχύτητος, ἐνθ' οἱ καρχαῖοι εἶνε βραδυκίνητοι δυνά. Ἦ ταχύτης δὲ τῶν καρκίνων εἶνε ἀφελίμος καὶ εἰς τοὺς πολυπόδας. Ἀλλὰ πλὴν τούτου οἱ καρκίνοι εἶνε ἀνίσχυροι καὶ ἐνερ-γητικὰ πλάσματα. Σπασροδινούνται διαρκῶς μετ' αὐτοῦ τῆς πόδας καὶ τὰς σιαγόνες ἐνθὺ τὸν πηλοῦ, ἀνασπᾶνται τὸ ἔδαφος, ἀρπάζουν, δαγκάνουν καὶ κατακόπτουν πᾶν ὅτι δύναται νὰ συλλάβῃ, κατὰ τρόπον, ὥστε τὰ μέλη τῶν κατακο-ματιζόμενων θυμάτων διασπείρονται ἐδῶ καὶ ἐκεῖ, ἐν συνόρῳ διάγουν τὴν ζωὴν τῶν διαρκῶς ἐνθὺ σπασίμων. Λοῦτον οἱ πολυπόδες, οἱ ὅποιοι δὲν μετακινεῖσθαι τοὺς καρχαῖους ἀποκλειστικῶς ὡς ὄχημα, ἀλλὰ καὶ ὡς προμηθευτὰς τροφί-μων, ἔγανον, λόγῳ τῆς συμβιώσεως τῶν μετ' αὐτοῦ καρκίνων, οἵτινες προμηθεύουν εἰς αὐτοὺς περι-σπέρουν καὶ καλύτεραν τροφὴν, σὺν τῇ χρόνῳ πάσει καὶ ἐκωστώτεροι. Ἐννοεῖται, ὅτι ἡ φυσικὴ ἐπιλογὴ δὲν ἦδύατο παρὰ νὰ βοηθήσῃ τὴν τοῦσθην συνείδησιν, ἥτις μάλιστα ἐξαφα-λίζει καὶ τὴν τροφὴν, καὶ νὰ ἐνισχύσῃ τὸ ἐν-στικτὸν τῶν πολυπόδων πρὸς συμβίωσιν, καθιστῶσα τὴν ἀνάγκην τῆς συνεικίσεως ἐπιτακτικῶς. Ἐκ τῆς ἀντιθέτου συμβιώσεως ἐγεννήθη ἄλλος ἀπὸ τῆς λογικῆς συνδυασμός.

Οἱ εἰδήσεις ἀνέτεμναν τὴν διεθνή καὶ τὴν βαλ-κανικὴν πολιτικὴν, ἐπρωρθεύσαν τὴν ἐξέλιξιν τοῦ πολέμου καὶ τὶς διαφορὰς τῶν βαλκανικῶν συμ-μάχων, καὶ μετ' αὐτὴν τὴν τετατολογία τῶν τῶν πᾶν πολλὰς φορὰς κατανοοῦσαν νὰ βγαίνουν ἀπὸ τῆς. Ἦ ἐφημερίδα ἀνεστέλλει, καθήμενός ἀνιγνέ-λε τὸ κλεισίμα τῆς εἰρήνης καὶ προσέθετε στὸ τέ-λος, σὰν στερογράφο, ὅτι τὸ βράδυ δὲ ἐξήλθον τὸ καὶ κανονεῖς γιὰ τὸν χαιρετισμὸν τῆς.

Καὶ καλὰ ὅταν τὰ καράβια ἦσαν σὺν λιμνῇ, τὸ πρᾶγμα ἐπῆγαν καὶ ἤχητο. Στὸ πλάγιον, ὅ-μως, ἔξω ἀπὸ τὸν κόσμον καὶ ἀπὸ κάθε συνκοινω-νία τὸς δὲ ὀργίαζεν ἡ ἐφημερίδα τοῦ καμπου-νίου. Σ' αὐτὸ τὸ ταξίδι ἡ ἐφημερίδα τῆς Ναυ-κρατούσας εἶχε δημοσιεύσει ἔξω ἀπὸ τὶς παρα-πάνω εἰδήσεις καὶ αὐτάς:

«Ἦ Ἀμερικὴ στέλλει εἰκοσι θαυρητὰ διὰ νὰ ὑποστηρίξῃ τὰ ἑλληνικά δίκαια. Ὁ τουρκικὸς στό-λος θὰ βγῇ αὐριο γιὰ νὰ νηαυμαχί. Συμπλοκὴ ἔγινε μετὰ τῶν ἑλλήνων καὶ Βουλγάρων εἰς τὴν Θεσσαλονικὴ καὶ ἡμικυκλιοῦσθ ὅλη ἡ βουλγαρικὴ φρουρὰ. Ἦ ἀγγλικὴ κυβερνήσεως ἀνεκάλει τὴν δωρεάν τῶν Ἴονίων νησίων εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἐπει-τὰ ἀπὸ τὸν θάνατον τοῦ βασιλέως Γεωργίου, γιὰ νὰ χτυπήσῃ τὰς βλφεμίας τῆς Ἰταλίας εἰς τὴν Ἠ-πειρον καὶ εἰς τὴν Κέρκυραν».

Ἦ ἔχον ἀκόμη ἄλλες εἰδήσεις ποὺ κατέει-πεν τὴν στήλιν τῶν τοπικῶν συμβάντων καὶ ἀγγελμά-των τοῦ στόλου, καὶ αὐτὲς δὲν ἦσαν ὀλιγώτερες ἀπὸ τὰ ἑξωτερικὰ ἀγγέλματα.

Ὁ στόλος τώρα ἐστρεφε «Ἀφινε δεξιά του τὴν Τένδο καὶ ἐτραβοῦσε κατὰ τὴν νοτιά.

— Τὴ νέα ἀπὸ τὸ καμπουνί; Ρώτησε σὲ μὴ στιγμὴ ὁ κυβερνήτης τοὺς ναῖτες ποὺ ἐστέκοιτο κάτω ἀπὸ τὴ γέφυρα.

— Δὲν τὸ ἐμάθαμε, κ. κυβερνήτη; Εἶπεν ἕνας ἀπὸ τὸ σωρὸ.

Ἦ Ἰταλία ἐξήγησε νὰ καταβῇ τὸν Ἀμβρακικόν.

— Μὰ ποῦ τὸ ἐμάθαμε πάλι αὐτὸ τὸ νέο σῆμα; Εἶπε γελῶντας ὁ καπετάνιος.

— Ποῦ τὸ ἐμάθαμε; Ἐπίσημα πράγματα. Τὸ κατάστρωμα ἔμπορ ἀναψε καὶ ἐκάψε.... Γιὰ νὰ φέρομεν ἀντιπροστασίμ τρῶβι μετ' αὐτοῦ κατὰ τὰ Λαδρακάρια. Πᾶμε νὰ καταλάβωμε τὴν Ρόδο.

— Μὰ ὅπου τὴν ἔχουν οἱ Ἰταλοί;

— Δὲν βραμύεσε, κ. κυβερνήτη. Διπλωματικὸς δόκτωλος. Πίσω ἀπὸ τὶς πλάτες μας εἶνε ἡ ἀν-γλικὴ πολιτικὴ.

Ὁ στόλος τώρα ἐστρεφεν ἐνενήντα μοῖρες δι-κτικὰ γυρίζοντας πρὸς τὸ Μούδρον.

Εἶχε τελειώσῃ τὴν ἐπίθεσιν του—μὰ συνηθ-ισμένη ἐπίθεσις—πρὸς τὰ Λαδρακάρια.

Ἦ ἐφημερίδα ὅμως τοῦ καμπουνίου δὲν ἐστα-μάτησε τὶς ἐκδόσεις τῆς.

«Ἦ κατάληψις τῆς Ρόδου ἐματαιώθη, διότι ἡ Ἰταλία ἔσπευσε νὰ ὑποχωρήσῃ πρὸ τῆς ἀνδριτικῆς μάσας».

ΣΥΜΜΑΧΙΑΙ ΚΑΙ ΕΠΙΜΑΧΙΑΙ

ΤΟΥ ΑΝΔΡΕΟΥ ΔΑΛΕΖΙΟΥ

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου).

Πλὴν τῆς περιπτώσεως τοῦ κενοῦ ἡ παρὰ τοῦ καρχαίου κατοικησὶον καλῶς ὑπάρχει καὶ ἄλλο γνωστότατον σχετικὸν φαινόμενον. Γνωρί-ζομεν, ὅτι ἔφα τινὰ δὲν ἀμύνονται διὰ τῶν ἰδίων ἐαυτὸν ὀργάνων, ἀλλὰ διὰ ξένων ὕλων. Ὁ μυρ-μηκολέων, ἐπὶ παραδείγματι, ἐκτοξεύει ἐκ τοῦ σπληνίου τὸν ἄμικον κατὰ τὸν ἐχθρὸν του. Ἦ ἐνέργεια δὲ αὐτῆ, ἥτις ἀπεικονίζει ἄλλην φάσιν τοῦ ἀμίκου τῆς ζωῆς, ἐπενθυμίζει τὴν ἀνθρωπί-νην τέχνην τὸν ὀρίδων καὶ τῶν σσαιρῶν. Ἐξ ἄλλου ἔφα τινὰ, καθοδηγούμενα ὑπὸ τοῦ λίαν ἐρευρητικῆς ἐνστικτοῦ αὐτῶν, χρησιμοποιοῦν ἐκ-καταλελειμένους θύρακας ἄλλων ζώων. Καρ-καῖνοι τινεῖς, ἐφοδιασμένοι μετ' αὐτοῦ πολυπλοκά ὀργᾶ-σμα καὶ μετ' αὐτοῦ ἐνθύναν, ἔχουν ἀποκτιεσι, ὡς πρὸς τὴν χρησιμοποίησιν ταύτην πραγμα-τικὴν εἰδικότητα. Πρὸ ἀπείρων αἰώνων—τοῦλάχισ-τον ἀπὸ τῆς τριτογενεῖς περιόδου τῆς γῆς—οἱ πάγοι, οἱ καρκίνοι τοῦ Βερίαδου καὶ οἱ αὐτοὶ λεγόμενοι ἐρημίται καρκίνοι φέρουν καὶ ἐκείνην καλὴν, ἐνθὺ τῶν ὁσίων ἐναποθέτουν τὸ ὁπίσθιον μέρος τοῦ σώματος τῶν, χρησιμοποιήστες οὗτο ὅμιον μετ' αὐτὸν ἰδίων τῶν ἐν ὅσῳ θάλασσά. Κατὰ τὴν πορείαν τῶν πλάνων ἡ συνθήκη αὐτῆς ἡδραίνθη τὸσον πολὺ, ὥστε ἐπλη-ρώσε καὶ αὐτὴ τὴν κατασκευὴν τοῦ σώματος τοῦ καρκίνου.

Ἐπὶ τοῦ καρκίνου καρκίνων, ἐφοδιασμένοι μετ' αὐτοῦ θάλασσας, ἐπακτινόμενοι μεταφέρονται ἀπὸ τόπου εἰς τόπον πολυπόδες ἢ συμπλέγματα πολυπόδων. Ἐκ τῆς συνδέσεως δὲ ταύτης προήλ-θον πάλιν νέασι λανθάνοντα σχέδια. Ὁ καρκίν

ΥΠΟ ΚΩΣΤΑ ΚΑΙΡΟΦΥΛΛΑ

ΕΛΛΗΝ ΕΞΕΡΕΥΝΗΤΗΣ ΤΟΥ ΚΑΝΑΔΑ ΚΑΤΑ ΤΟΝ 16 ΑΙΩΝΑ

Οι Έλληνες περίφημοι κατά την αρχαιότητα διά τὸ ἀποδημητικὸν αὐτῶν πνεῦμα, δὲν ἀφήκαν σημεῖον γῆς τὸ ὁποῖον νὰ μὴ ἐξερευνήσουν. Καὶ κατὰ τοὺς νεωτέρους ἐπίσης χρόνους εἰσέδυσαν μέχρι τῶν ἀπωτάτων τοῦ κόσμου σημείων, κατορθώσαντες νὰ ἰδρῶσουν ἑλληνικὰς παροικίας ἀνθρώπων.

Ἀκόμη καὶ μεταξὺ τῶν ἐξερευνητῶν ἀγνώστων μερῶν τοῦ Νέου Κόσμου εὐρίσκοντο Ἕλληνα, καταγόμενοι ἀπὸ τὴν νῆσον Κεφαλληνίαν, τῆς ὁποίας τὰ τέκνα εἶνε φημισμένα διὰ τὸν περιπετειώδη ἀνὰ τὸν κόσμον βίον. Διὰ τὸν ἄθρονον αὐτὸν ἔχουν γράψει διαφοροὶ διάσημοι Εὐρωπαῖοι συγγραφεῖς, μεταξὺ τῶν ὁποίων οἱ Eyries, Locke, Fleurieu, Purchas, Mears, Maldeburne, John Ross καὶ ἄλλοι.

Ὁ Ἰωάννης Φωκάς, ὅπως ὀνομάζεται ὁ Ἕλληνας θαλασσοπόρος, ἐγεννήθη κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ δεκάτου ἔκτου αἰῶνος ἀπὸ μίαν ἀριστοκρατικὴν οἰκογένειαν, καταγμένην ἀπὸ τὸν αὐτοκρατορικὸν τοῦ Βυζαντίου Οἶκον. Μετὰ τὴν πτώσιν τῆς Κωνσταντινουπόλεως μέρος τῆς οἰκογενείας τῶν Φωκᾶ κατέφυγεν εἰς τὴν Κεφαλληνίαν. Δὲν γνωρίζομεν τίποτε διὰ τὴν νεανικὴν αὐτοῦ ἡλικίαν. Ἄλλως τε προτοῦ φθάσῃ τὸ εἰκοστὸν ἔτος τῆς ἡλικίας του ἔγκατέλιπε τὴν ἰδιαιτέραν αὐτοῦ πατρίδα εἰς ἀναζήτησιν τύχης καὶ περιπετειῶν.

Κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην μέγας ἐβασίλευε πύρρετος πρὸς ἐξερεύνησιν τοῦ Νέου Κόσμου, τὸν ὁποῖον πρὸ ὀλίγου καιροῦ εἶχεν ἀνακλύσει ὁ Κόσμος. Ἡ Ἀμερικὴ, κατὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ Φωκᾶ, ἦτο ἀκόμη κατὰ τὸ πλεῖστον ἀνεξερευνήτος καὶ οἱ μέχρι σήμερον σωζόμενοι χάρται τοῦ δεκάτου ἔκτου αἰῶνος εἰς πλεῖστα μέρη τοῦ Νέου Κόσμου σημειῶνουν «Ἀγνωστος γῆ», δηλαδὴ ἀνεξερευνήτος μέχρι τῆς στιγμῆς ἐκείνης. Τὸ δυνεῖρον λοιπὸν τῶν τολμηρῶν ἦτο νὰ ῥιχθοῦν εἰς τὴν περιπέτειαν τῆς ἐξερευνήσεως τοῦ ἀγνώστου τούτου κόσμου, ὁ ὁποῖος τοὺς ὑπέσχετο πλοῦτον.

Ὁ Ἰωάννης Φωκάς, νεώτατος λοιπὸν, ἐπέρασεν ἀπὸ τὴν πατρίδα του εἰς τὴν Ἰσπανίαν, ἡ ὁποία ἦτο κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἡ κυρίαρχος τοῦ Νέου Κόσμου καὶ εἰσῆλθεν ὡς δόκιμος εἰς ἰσπανικὸν πλοῖον, μετὰ τὸ ὁποῖον ἐπανειλημμένως ἐπεχειρήσε ταξίδια ἀνὰ τὸν Ὠκεανόν. Φύσει ὀξύδερος καὶ γεννημένος θαλασσινός, ἀπέκτισε μίαν τοιαύτην ἐμπειρίαν εἰς τὴν Ὠκεανοπλοῖαν, ὥστε ὁ βασιλεὺς τῆς Ἰσπανίας τὸν ὀνόμασε Πλοηγὸν τῆς βασιλικῆς ναυτικῆς δυνάμεως τῶν Δυτικῶν Ἰνδιῶν. Τὸν τίτλον καὶ ἀξίωμα αὐτὸ διετήρησεν ὁ Φωκάς πλεον τῶν τεσσαράκοντα ἐτῶν. Κατὰ τὰς ββαιώσεις δὲ τοῦ ἰδιοῦ, κατῳρῶσε νὰ μαζεύσῃ μίαν καλὴν περιουσίαν συμπαισυνμένην εἰς ἐξήκοντα χιλιάδας Δουκάτων, δεδομένου ὅτι κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἡ Ἰσπανία ἐξμεταλλεύετο ἀγρίως καὶ ἀπανθρώπως τοὺς ἀτιμῆς ἰθαγενεῖς τῆς Ἀμερικῆς. Ὁ Φωκάς, μιμούμενος τοὺς ἄλλους, ἐμάζευσεν τὸ ποσὸν αὐτό, τὸ ὁποῖον ἦτο ἀρκετὸν διὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην.

Ὁ Ἀγγλοῖσπανικὸς ἀνταγωνισμός.

Κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην δύο δυνάμεις, ἰσχυρόταται, εὐρίσκοντο εἰς ὁξὺν ἀνταγωνισμόν, ταράσσοντα τὴν παγκόσμιον εἰρήνην — ἡ Ἀγγλία καὶ ἡ Ἰσπανία — Δύο δυνατοὶ ἡγεμόνες προϊστάμενοι τῶν Κρατῶν τούτων, ἡ περίφημος Βασίλισσα Ἐλισάβετ τῆς Ἀγγλίας καὶ ὁ Φίλιππος Β' τῆς Ἰσπανίας. Μικροὶ πόλεμοι περιέπλεξαν τοὺς δύο αὐτοὺς ἡγεμόνας, πόλεμοι ἔχοντες τὴν φαινομενικὴν αὐτῶν ἀφορμὴν εἰς τὴν θρησκευτικὴν ἐριδα μεταξὺ Καθολικῶν καὶ Διαμαρτυρομένων, πραγματικῶς ὁ-

μως ὀφειλόμενοι εἰς τὸν ἀνταγωνισμόν περὶ θαλασσοκρατίας τῶν δύο τότε ἰσχυροτέρων θαλασσίων δυνάμεων. Ὁ Φίλιππος Β' ἐτόλμησε νὰ στείλῃ τὴν ἀήτητον ἰσπανικὴν Ἀρμάδα νὰ ἐναντιωντῇ τῇ Ἀγγλίᾳ, ἀφοῦ συνεμάχησε μετὰ τὴν Μαρίαν Σινοάτην, Βασίλισσαν τῆς Σκωτίας. Ἀλλ' ἡ τύχη ἐφάνη δυσμενὴς εἰς τοὺς Ἰσπανούς, παρ' ὅλας τὰς εὐχὰς καὶ δοξολογίας τοῦ Πάπα ὑπὲρ αὐτῶν, καὶ παρὰ τὸ Στεῖνον τοῦ Καλαί ἡ ἰσπανικὴ Ἀρμάδα κατετροποῦτο καὶ συνετρίβετο.

Τότε ἡ μεγίστη Βασίλισσα Ἐλισάβετ ἐσκέφθη ὅπως πλῆξῃ τοὺς Ἰσπανοὺς εἰς τὰς ἐν Ἀμερικῇ κτήσεις των, οἱ ὁποῖαι ἀπετέλουν τὸ σημεῖον ἀπὸ τοῦ ὁποῖου Φίλιππος δ' Β' συνέλεγε τοὺς μεγάλους τοῦ Κράτους του πόρους. Εἰς μέγαν τῆς στιγμῆς ἐκείνης Ἰσπανοὶ καὶ Πορτογάλοι διέσχισαν τὸν Ὠκεανὸν καὶ εἶχον τὴν ἀποκλειστικὴν ἐκμετάλλευσιν τῶν χωρῶν τοῦ Νέου Κόσμου, ἡ Ἀγγλία δὲν εἶχε στρεφῆ ἀκόμη τὴν προσοχὴν πρὸς τὴν χώραν ἐκείνην, ἥτις δὲν θὰ ἐβράδυνε νὰ γίνῃ Ἀγγλικὴ ἀποικία. Ἀλλ' ἡ φήμη τοῦ εὐκόλου καὶ μεγάλου πλουτισμοῦ, ἤρχισε νὰ ἐξεγείρῃ τὸ πνεῦμα τῶν Ἀγγλῶν. Ἡ Ἐλισάβετ ἐπωφελήθη τῶν νέων τούτων τάσεων τοῦ ἀγγλικοῦ λαοῦ καὶ ἐσχέδιασε παρόλομον καὶ σπουδαίαν ἐπιχείρησιν.

Εἰκοσι πολεμικὰ πλοῖα ἡτοιμάσθησαν πρὸς τὸν σκοπὸν αὐτόν, ὑπὸ Ναύαρχον τὸν ἦρως τῶν μέχρ' ἰσχυρῆς στιγμῆς ἐκείνης ναυμαχιῶν κατὰ τῶν Ἰσπανῶν, τὸν διάσημον Φράνσις Ντράιγκ, ὁ ὁποῖος εἶχε καὶ προηγουμένως περιπλεύσει τὸν Ὠκεανόν. Ἐπὶ τῶν πλοίων ἐπέβαινον, πλην τῶν ναυτῶν, καὶ πολλοὶ ἐθελονταὶ πολεμισταί. Μετὰ τὴν αὐτὴν δυνάμιν ὁ Ντράιγκ κατῳρῶσε νὰ φθάσῃ εἰς τὰς ἐν Ἀμερικῇ ἰσπανικὰς ἀποικίας καὶ λεηλατήσῃ αὐτάς, ἐπιστρέψας εἰς Ἀγγλίαν μετὰ πολυάριθμα καὶ πολύτιμα λάφυρα.

Ἡ νίκη αὕτη ἐξῆψε τὸ φύσει περιπετειώδες ἀγγλικὸν πνεῦμα καὶ πλεῖστοι ἡτοιμάθησαν καὶ ἀπέπλευσαν πρὸς τὸν Νέον Κόσμον, μετὰ τὴν ἐλπίδα ἡρωϊκῶν κατορθωμάτων, ἀλλὰ καὶ συγκρομηθῆς θησαυρῶν ὁμοίων μετὰ τοὺς ὁποίους συναπέφεν ὁ ναύαρχος Ντράιγκ.

Ὁ Φωκάς ληστεύεται.

Μετὰ τῶν τολμηρῶν τούτων κατελέγετο ὁ γνωστός διὰ τὴν τέλην του, ἀλλὰ καὶ τὴν ἀρχαίαν.

κότητά του Θωμᾶς Κάβεντις, συγγενεὺς σήμερον μετὰ τὴν ἀγγλικὴν Βασιλικὴν οἰκογένειαν. Ὁ εὐγενὴς ὄντας, διελθὼν ὅλην τὴν μεχρὶ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ζωὴν του εἰς τὰ Ἀνάκτορα, εἶχε σπουδαίᾳ ὅλην τὴν περιουσίαν του. Ὅπως τὴν ἀναστροφήν λοιπὸν ἐρεῖρε τὸ βλέμμα πρὸς τὴν ἀτιμωμένην ὁδὸν, ὅπου ὁ Νέος Κόσμος τοῦ ὑπέσχετο κέρδη εὐκόλα. Ἐξώπλισε λοιπὸν εἰς τὸν λιμένα τοῦ Πλύμουθ τρία πλοῖα καὶ μετὰ αὐτὰ εἰσέβαλεν εἰς τὴν μεσημβρινὴν θάλασσαν, διορπάξαι καὶ λεηλατῆσαι τὰς ἐν Ἀμερικῇ ἰσπανικὰς ἀποικίας καὶ προχωρεῖ πρὸς τὸ Ἀκρωτήριον τῆς Κολῆς Ἐλπίδος. Ἐκεῖ κατορθώνει νὰ κυριεύσῃ δεκά ἑνέα ἰσπανικὰ πλοῖα, τὰ ὁποῖα κατὰ κακῆν τὴν τύχην, μετέφερον θησαυροὺς ἀπὸ τὰς ἀμερικανικὰς ἀποικίας εἰς τὴν Ἰσπανίαν. Ὁ Κάβεντις ἐπανήλθεν εἰς τὴν Ἀγγλίαν θριαμβευτὴς καὶ κατάφορος ἀπὸ πλοῦτον. Οἱ Ἀγγλοὶ ἱστορικοὶ ἀφηγοῦνται ὅτι, καὶ αὐτοὶ ἀκόμη οἱ ναῦται καὶ στρατιῶταί του, ἦσαν ἐνδεδυμένοι μετὰ ξωτὰ κατὰ τὴν θριαμβευτικὴν εἰς Λονδὶνον εἰσόδόν των, τὰ δὲ πανία τῶν πλοίων των ἦσαν ἀπὸ δερμάσκων καὶ χρυσοκέντητα ὑφάσματα. Τὰ δὲ λάφυρα του ἐθεωρήθησαν, ὡς τὰ πλουσιώτερα ἐξ ὅσων ἐκομισθῆσαν ποτε εἰς τὴν Ἀγγλίαν.

Κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ὁ Φωκάς, μετὰ τὸ πλοῖόν του εἶχε τὸ ἀτύχημα νὰ εὐρίσκειται πλησίον τῶν Φιλιππίνων νήσων, ὅπου τὸν συνήντησεν ὁ στόλος τοῦ Κάβεντις. Νὰ ἀντιστῇ ἦτο μάταιον. Καὶ οὕτω οἱ Ἀγγλοὶ τὸν ἀπεγύμνωσαν καὶ τοῦ ἀῆρσαν ὅλην τὴν χρηματικὴν αὐτοῦ περιουσίαν. Ἐν τῇ ἀπελπισίᾳ του ἐσκέφθη νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν Ἰσπανίαν, νὰ παρουσιασθῇ εἰς τὸν βασιλέα, νὰ τοῦ ὑπενημύσῃ τὰς υπηρεσίας τὰς ὁποίας προσέφερεν εἰς τὴν γῶραν του καὶ νὰ ζητήσῃ ἀποζημιώσιν διὰ τὴν ἀπώλειαν τὴν ὁποίαν ὀφείλει. Καὶ ἡτοιμάζετο νὰ μεταβῇ εἰς Μαδρίτην, ὅτε μὴ πρότερον τοῦ ἀντιβασιλέως τοῦ Μεξικῶ, τὸν ἔκαμε νὰ μεταβάλῃ γνώμην καὶ κατεύθυνον.

Τὰ μεγάλα κέρδη τὰ ὁποῖα προσεπορίζοντο οἱ Εὐρωπαῖοι οἱ μεταβάλλαντες εἰς τὸν ξένον κόσμον καὶ ἡ ἀνακάλυψις θησαυρῶν καὶ μεταλλείων, ἐγέννησαν εἰς Ἰσπανοὺς, Πορτογάλους καὶ Ὀλλανδοὺς τὴν δίψαν ἀνακαλύψεως νέων χωρῶν ἰδίως δὲ τὴν ἀνεύρεσιν πρὸς τὸ μέρος τοῦ βορρᾶ διόδου τινός, ἀπὸ τὴν ὁποίαν θὰ ἤνυαν νὰ μεταβαίνουν ἀπὸ τῶν Ἀτλαντικῶν εἰς τὸν Εἰρηνικόν Ὠκεανόν, ὥστε νὰ εἶναι εὐκόλος, διὰ τοὺς ἐν Ἀμερικῇ, ἡ μετὰ τῆς εἰς τὰς ἀνατολικὰς Ἰνδίας. Πολλοὶ εἶχον προηγουμένως ἀποπειραθῇ τὸ τόλμημα τοῦτο. Κατὰ τὸ 1500, ὁ Πορτογάλος θαλασσοπόρος Γάσπαρος Κορτερέαλ λέγεται, ὅτι ἐπροχώρησεν εἰς τὰ βορειοανατολικά παραλία τῆς Ἀμερικῆς, ἐφθασε μέχρι τοῦ ποταμοῦ τοῦ Ἀγίου Λαυρεντίου, καὶ ἀφοῦ ἐπεσκέφθη λεπτομερῶς τούτον, περιέπλεξε τὴν παρακειμένην ἡπειρόν, μετονομάσας αὐτὴν Terra de Labrador, δηλαδὴ γῆν τῶν γεωργῶν. Τέλος ἐφθασεν εἰς τὸ στενόν, τὸ ὁποῖον σήμερον ὀνομάζεται τοῦ Χουδσωνος, ἐκεῖνος δὲ ὠνόμασε «στενὸν τοῦ Ἀνιά» νομίσας ὅτι αὐτὸ ἦτο ἡ ζητούμενη διάβασις. Ἐπιστρέψαν όμως εἰς τὴν Πορτογαλίαν, ὅπως ἀναγγεῖλῃ τὸ εὐτυχὲς γεγονός τῆς ἀνακάλυψεως ἔλαθον εἰς τὸ ταξίδι, κατὰ τοις τοῖς κατόπιν τρικυμίας ἰσως, ἀφῆσας οὕτω μόνον τὴν φήμην τοῦ στενοῦ τούτου, τὸ ὁποῖον εἶχε καταστήσῃ πλέον διὰ τοὺς γεωγράφους ἐν ἀκατανόητον αἰνύμα. Οὐδεὶς ἠδύνατο νὰ καθορίσῃ τὴν γεωγραφικὴν αὐτοῦ θέσιν, οἱ πλεῖστοι δὲ ἠμφισβήτησαν καὶ αὐτὴν ἀκόμη τὴν ἀπαρξίν του.

(ἔπεται συνέχεια)

LE NAIN. — «Οἱ χαρτοπαίχται».

Ἀπὸ τοὺς καλλιτέχνας ποὺ ἐλάμπουν τὴν ἐποχὴν τοῦ Λουδοβίκου ΙΓ' ἦσαν καὶ οἱ τρεῖς ἀδελφοὶ Λουδοβίκος, Ἀντώνιος καὶ Ματθαῖος Le Nain. Καὶ οἱ τρεῖς ἦσαν ἔσοχοι ζωγράφοι καὶ εἶχον τὸ ἴδιον αἶμα, πρᾶγμα ποὺ μεγάλως διαφεύκει τὸν καθορισμὸν τοῦ ζωγράφου πολλῶν πινάκων των, καθ' ὅσον πάλαι πολλοὶ καὶ οἱ τρεῖς εἰργάζοντο ἐπὶ τῆς αὐτῆς εἰκῆς. Δι' αὐτοὺς ἰσπανικὴν ἐπίδρασιν. Ὁ Μουρίλλο ἦτο τότε πολὺ νέος, ἀλλὰ τὸ σκεπτικὸν καὶ πλ. ὅσον τοῦ χρωματισμοῦ ἔχει ὁμοιότητα μετὰ τὴν ἰδιοτεχνίαν τοῦ Zurbaran καὶ τοῦ Ribera. Καὶ οἱ τρεῖς ἀδελφοὶ ἐγένοντο μέλη τῆς Γαλλικῆς Ἀκαδημίας το 1648.

Ἀνάκτορα Μπρούκλινγκ, Λονδίνον.